

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Andrzej Barański

Wybór dyrektora szkoły.
Analiza uregulowań prawnych
1991-2011

Spis treści:

Wprowadzenie	3
Rozdział 1. Uregulowanie wyboru dyrektora szkoły w ustawie o systemie oświaty	3
Uregulowania w pierwotnej wersji ustawy z 1991 r.	3
Zmiany wprowadzone w roku 1995	8
Zmiana wprowadzona w roku 1997	12
Zmiana wprowadzona w roku 1998	13
Zmiany wprowadzone w roku 2000	14
Zmiany wprowadzone w roku 2001	16
Zmiany wprowadzone w roku 2002	19
Zmiany wprowadzone w roku 2003	23
Zmiany wprowadzone w roku 2008	25
Zmiany wprowadzone w roku 2009	26
Rozdział 2. Wymagania na stanowisku dyrektora szkoły	29
Rozporządzenie wydane w roku 1996	29
Rozporządzenie wydane w roku 1999	30
Zmiany wprowadzone w roku 2000	32
Rozporządzenie wydane w roku 2003	32
Rozporządzenie wydane w roku 2008	34
Zmiany wprowadzone w roku 2011	36
Rozdział 3. Regulamin konkursu na stanowisko dyrektora szkoły	38
Rozporządzenie wydane w roku 2003	39
Rozporządzenie wydane w roku 2010	40
Zmiana wprowadzona w roku 2011	42
Załącznik nr 1. Rozporządzenie w sprawie wymagań na stanowisku dyrektora szkoły	43
Załącznik nr 2. Rozporządzenie w sprawie konkursu na stanowisko dyrektora szkoły	60

Wprowadzenie

Celem niniejszego raportu jest przedstawienie ewolucji uregulowań prawnych dotyczących wyboru dyrektora szkoły, ze szczególnym uwzględnieniem roli jednostek samorządu terytorialnego jako organów prowadzących szkoły, od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty do dnia dzisiejszego. Uregulowania te są zawarte w następujących przepisach prawa:

- art. 36, a od roku 2000 art. 36 i 36a ustawy o systemie oświaty, regulujących w szczególności skład komisji konkursowej dokonującej wyboru kandydata,
- wydawanych od roku 1996, na mocy dyspozycji art. 36 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, rozporządzeniach w sprawie wymagań na stanowisku dyrektora szkoły,
- wydawanych od roku 2003, na mocy dyspozycji art. 36a ust. 7a ustawy o systemie oświaty, rozporządzeniach w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły.

Zmiany uregulowań ustawowych są przedmiotem rozdziału 1. W tekście rozdziału przytoczono również kolejne wersje artykułu 36 oraz (od roku 2000) artykułu 36a ustawy o systemie oświaty. Rozdział 2 omawia zmieniające się przepisy rozporządzenia w sprawie wymagań na stanowisku dyrektora, przy czym pełne teksty rozporządzeń podane są w załączniku nr 1. Rozporządzenia w sprawie regulaminu konkursu omawiane są w rozdziale 3, ich pełne teksty podano w załączniku nr 2.

Rozdział 1. Uregulowanie wyboru dyrektora szkoły w ustawie o systemie oświaty

Uregulowania w pierwotnej wersji ustawy z 1991 r.

Jednym z ważniejszych nowych rozwiązań, wprowadzonych przez ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (pierwotny tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 95, poz. 425), były odmienne od dotychczasowych zasady powierzania stanowisk kierowniczych w szkołach i placówkach oświatowych. Przede wszystkim nową jakością w tym zakresie było zamieszczenie przepisów wskazujących organy właściwe do powierzania stanowisk

kierowniczych bezpośrednio w akcie rangi ustawowej. Dotychczas kwestie te były regulowane jedynie na poziomie aktów wykonawczych i to niskiej rangi bo z reguły w zarządzeniach ministra oświaty i wychowania. Już ta zmiana spowodowała, że problem statusu kadr kierowniczych w oświacie przestał być sprawą stricte wewnątrzresortową, ale stał się sprawą ogólnopanstwową, rozstrzyganą przez najwyższy organ ustawodawczy.

Początkowo całościowa regulacja dotycząca obsadzania stanowiska dyrektora szkoły, obejmująca wymagania do zajmowania stanowiska dyrektora szkoły oraz tryb powierzania tego stanowiska (określanego wówczas jako „funkcja”), pomieszczona została w jednym artykule ustawy o systemie oświaty, a mianowicie w art. 36, który miał pierwotnie następujące brzmienie:

- Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje dyrektor, którym może być nauczyciel posiadający kwalifikacje pedagogiczne i co najmniej 5-letni staż pracy pedagogicznej w pełnym wymiarze zajęć.*
- 2. Dyrektorem szkoły lub placówki może być również nauczyciel akademicki posiadający co najmniej 5-letni staż pracy.*
- 3. Funkcję dyrektora szkoły lub placówki powierza i z tej funkcji odwołuje organ prowadzący szkołę lub placówkę.*
- 4. Kandydata na dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu.*
- 5. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę powołuje komisję konkursową oraz określa regulamin jej pracy.*
- 6. W skład komisji konkursowej wchodzi:*
- 1) po dwóch przedstawicieli:*
 - a) organu prowadzącego szkołę lub placówkę,*
 - b) organu sprawującego nadzór pedagogiczny, o ile nie jest nim organ prowadzący szkołę,*
 - c) rady pedagogicznej,*
 - d) rodziców,*
 - 2) po jednym przedstawicielu zakładowych organizacji związkowych.*
- 7. W szkołach lub placówkach nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący szkołę.*
- 8. W przypadku gdy do konkursu nikt się nie zgłosił lub dwa kolejne konkursy nie wyłonią kandydata, organ prowadzący szkołę lub placówkę powierza funkcję dyrektora ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej.*
- 9. Warunek zasięgnięcia opinii, o której mowa w ust. 8, nie ma zastosowania do szkół i placówek nowo zakładanych.*
- 10. Funkcję dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych.*
- 11. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 10, organ prowadzący szkołę lub placówkę może przedłużyć powierzenie funkcji dyrektora na kolejne 5 lat lub na czas nie określony, za zgodą rady szkoły lub placówki i po pozytywnym zaopiniowaniu przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad szkołą lub placówką oraz po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.*

Taki stan prawny utrzymywał się do 1995 r., kiedy to w nowelizacji ustawy o systemie oświaty, uchwalonej w dniu 21 lipca 1995 r. (Dz. U. Nr 101, poz. 504), dokonano rozdzielenia tej regulacji, pozostawiając w art. 36 przepisy określające wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora szkoły i inne stanowiska kierownicze, oraz wprowadzając nowy przepis art. 36a poświęcony trybowi obsadzania stanowiska dyrektora. Wtedy też odstąpiono od używania w odniesieniu do dyrektora szkoły określenia „funkcja” zastępując je konsekwentnie określeniem „stanowisko”.

Zasady powierzania funkcji dyrektora szkoły w świetle pierwotnego tekstu art. 36 ustawy o systemie oświaty

W nowej ustawie o systemie oświaty wyłączną kompetencję do powierzania funkcji dyrektora szkoły przyznano organowi prowadzącemu szkołę. Warto przypomnieć, że w ówczesnym stanie prawnym funkcjonował tylko jeden szczebel samorządu terytorialnego, a mianowicie gminy (utworzone w 1990 r.), które jednak w początkowym okresie nie przejęły jeszcze zadań w zakresie prowadzenia szkolnictwa podstawowego, a tylko prowadzenie placówek przedszkolnych. Zatem w ówczesnych uwarunkowaniach głównym podmiotem pełniącym rolę organu prowadzącego szkoły publiczne była administracja rządowa w postaci kuratora oświaty i niektórych ministrów branżowych. Stan ten sukcesywnie ulegał zmianie, wraz z przejmowaniem przez gminy odpowiedzialności za prowadzenie szkół podstawowych na swoim terenie (początkowo dobrowolnie, a w końcu od dnia 1 stycznia 1996 r. obligatoryjnie), aż do drugiego etapu reformy samorządowej w 1999 r., kiedy to utworzono samorząd powiatowy i samorząd województwa oraz przekazano tym samorządom zadanie prowadzenia szkół i placówek dotychczas wykonywane przez administrację rządową.

Całkowitą nowością było wprowadzenie w 1991 r. trybu konkursowego wyłaniania kandydata na stanowisko dyrektora szkoły oraz zasady kadencyjności sprawowania tej funkcji. Jedynym wyjątkiem od obowiązku konkursowego wyłonienia kandydata była sytuacja, gdy do konkursu nikt się nie zgłosił bądź przeprowadzone kolejno dwa konkursy nie doprowadziły do wyłonienia kandydata. Wówczas dopiero organ prowadzący szkołę uzyskiwał kompetencję do samodzielnego wskazania osoby, której powierzy funkcję dyrektora szkoły. Organ prowadzący był jedynie w takiej sytuacji obowiązany zasięgnąć opinii rady szkoły i placówki oraz rady pedagogicznej na temat kandydata. Opinie te nie miały jednak dla organu prowadzącego charakteru wiążącego, a ponadto ich zasięgnięcie nie było obowiązkowe w przypadku obsadzania funkcji dyrektora nowozakładanej szkoły lub placówki.

W ustawie z 1991 r. przejęto natomiast dotychczasową, funkcjonującą od dawna instytucję „powierzania” funkcji kierowniczej odrzucając koncepcję nawiązywania odrębnego „dyrektorskiego” stosunku pracy. Oznaczało to, że podstawą zatrudnienia osoby, której powierzono funkcję dyrektora szkoły, nadal będzie nauczycielski stosunek pracy nawiązany

zgodnie z przepisami ustawy pragmatycznej, tj. ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), a sama funkcja dyrektora będzie dodatkowo powierzana tak zatrudnionemu nauczycielowi. W konsekwencji odwołanie z funkcji kierowniczej nie było równoznaczne z rozwiązaniem stosunku pracy, tylko oznaczało powrót do standardowego nauczycielskiego stosunku pracy i pozostanie odwołanego dyrektora w tej samej szkole w roli „zwykłego” nauczyciela. W ten sposób ustawodawca z jednej strony wprowadzając instrument weryfikacji całej dotychczasowej kadry kierowniczej w oświacie poprzez wprowadzenie obligatoryjnych konkursów na dyrektorów szkół – z drugiej strony dał sygnał, że opowiada się za daleko idącą stabilizacją kadry kierowniczej w oświacie w zakładzie pracy, jakim jest dla niej szkoła, oraz nie zamierza obciążać nauczycieli mających ambicje kierownicze ryzykiem konieczności poszukiwania nowej pracy w razie niepowierzenia funkcji dyrektora na kolejną kadencję. Potwierdzał to również zamieszczony na końcu całej sekwencji regulacji dotyczących powierzania funkcji dyrektora, zawartych w art. 36 ustawy o systemie oświaty, przepis ust. 11 dopuszczający możliwość przedłużenia dyrektorowi kończącemu kadencję powierzenia funkcji dyrektora na kolejną kadencję pięcioletnią lub nawet na czas nieokreślony. Przedłużenie zostało obwarowane koniecznością uzyskania zgody rady szkoły lub placówki oraz pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny, a także zasięgnięcia niewiążącej opinii rady pedagogicznej.

Wymagania kwalifikacyjne

Pierwotne regulacje ustawy o systemie oświaty z 1991 r. odnoszą się do wymagań kwalifikacyjnych wobec dyrektora szkoły w sposób niezwykle wręcz oszczędny, ograniczając się jedynie do wskazania trzech warunków:

- pierwszym warunkiem jest bycie nauczycielem,
- drugim warunkiem jest posiadanie kwalifikacji pedagogicznych (te należało oceniać według odrębnych przepisów określających kwalifikacje wymagane od nauczycieli, wydanych na podstawie ustawy – Karta Nauczyciela),
- trzecim warunkiem było posiadanie co najmniej pięcioletniego stażu pracy pedagogicznej wykonywanej w pełnym wymiarze zajęć.

Odrębnie potraktowano osoby będące nauczycielami akademickimi, wobec których, oprócz oczywiście konieczności posiadania statusu nauczyciela akademickiego, wymagania do zajmowania stanowiska dyrektora szkoły ograniczono jedynie do posiadania co najmniej pięcioletniego stażu pracy i to niekoniecznie wykonywanego w pełnym wymiarze zajęć.

Trzeba przyznać, że ówczesne wymagania kwalifikacyjne stawiane dyrektorom szkół były sformułowane w sposób bardzo uproszczony i jasny. Do tego przepisy ustawy nie przewidywały upoważnienia do wydania aktu wykonawczego regulującego w sposób bardziej szczegółowy wymagania kwalifikacyjne wobec dyrektorów szkół. Taki stan był zamierzony przez ustawodawcę, ponieważ pozwalał na znaczne poszerzenie liczby osób mogących kandydować w konkursach na dyrektorów szkół i jednocześnie sprzyjał realizacji zamiaru wymiany dotychczasowej kadry dyrektorów szkół, którym te funkcje powierzono jeszcze w czasach PRL. Zamiar ten został wprost wyartykułowany przez ustawodawcę w art. 108 ustawy o systemie oświaty z mocy prawa przesądzającym o zakończeniu wykonywania funkcji dyrektora szkoły przez osoby, którym tę funkcję powierzono bez konkursu przed dniem wejścia w życie ustawy (tj. przed dniem 25 października 1991 r.).

Tryb przeprowadzania konkursu

Cały opis konkursu na dyrektora szkoły mieścił się w czterech przepisach ustawy o systemie oświaty, z których najbardziej szczegółowy był przepis art. 36 ust. 6 określający skład komisji konkursowej. W składzie komisji rzuca się w oczy miażdżąca przewaga liczby przedstawicieli tzw. czynników społecznych. Oto bowiem organ prowadzący szkołę i organ sprawujący nadzór pedagogiczny miały po dwóch przedstawicieli – i to tylko w sytuacji, gdy nie zachodziła koincydencja między statusem obydwu organów. Zatem w sytuacji, gdy ówczesnie dla większości szkół organem prowadzącym był kurator oświaty, będący jednocześnie organem sprawującym nadzór pedagogiczny, administracja publiczna była reprezentowana w składzie komisji konkursowej tylko przez dwóch przedstawicieli. Jeżeli szkołę prowadziła gmina, udział przedstawicieli administracji publicznej wzrastał do czterech. Natomiast strona społeczna miała w komisji konkursowej łącznie z reguły minimum sześciu przedstawicieli (dwóch przedstawicieli rady pedagogicznej, dwóch przedstawicieli rodziców, a także po jednym przedstawicielu zakładowej organizacji związkowej, przy czym w sytuacji

pluralizmu związkowego w praktyce w każdej szkole działały przynajmniej dwa związki zawodowe).

Odminną zasadę kształtowania składu komisji konkursowej przyjęto w przypadku obsadzania funkcji dyrektora szkoły lub placówki nowozakładanej, gdzie skład komisji konkursowej zależał wyłącznie od woli organu prowadzącego, powołującego komisję.

Przepisy ustawy w ogóle nie normowały trybu pracy komisji konkursowej; nie przewidziano też w tym zakresie upoważnienia do wydania powszechnie obowiązującego aktu wykonawczego. Ustalenie regulaminu pracy komisji pozostawiono w całości organowi prowadzącemu szkołę. Wynikało to z zamierzonego przez ustawodawcę zapewnienia organom prowadzącym szkoły możliwie dużej samodzielności i nie krępowania ich narzuconymi centralnie, szczegółowymi i jednolitymi rozwiązaniami.

Analiza pierwotnego brzmienia przepisów ustawy o systemie oświaty wskazuje na silne tendencje do uspołecznienia zarządzania szkołami i placówkami publicznymi poprzez przyznanie decydującego wpływu na wybór kandydata na dyrektora szkoły podmiotom społecznym. Widoczny jest jednocześnie duży zakres swobody, jaką ustawodawca pozostawił organom prowadzącym szkoły w ustalaniu procedury konkursowej. Niewątpliwie rzuca się w oczy duża powściągliwość ustawodawcy w ingerowaniu w sprawy o znaczeniu lokalnym, a także minimalizm i prostota zapisów legislacyjnych.

Zmiany wprowadzone w roku 1995

Powyżej opisany stan prawny obowiązywał nieco ponad cztery lata i został zmodyfikowany w wyniku nowelizacji ustawy o systemie oświaty uchwalonej w dniu 21 lipca 1995 r.

Na podstawie projektu rządowego (druk sejmowy nr 441 – Sejm II kadencji) w dniu 21 lipca 1995 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 101, poz. 504), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1996 r. Dzień wejścia w życie ustawy zbiegł się z zakończeniem trwającego od 1991 r. przejściowego okresu dobrowolnego przejmowania prowadzenia szkół podstawowych przez gminy od kuratorów oświaty. Od tego dnia, oprócz wcześniej przejętych przedszkoli, wszystkie publiczne szkoły podstawowe prowadzone były przez gminy.

W wyniku omawianej nowelizacji art. 36 otrzymał brzmienie:

Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje nauczyciel, któremu powierzono stanowisko dyrektora.

2. Minister Edukacji Narodowej, a w stosunku do szkół artystycznych Minister Kultury i Sztuki mogą określać, w drodze rozporządzenia, typy szkół i placówek, w których stanowisko dyrektora lub inne stanowisko kierownicze można powierzyć osobie nie posiadającej kwalifikacji pedagogicznych, z tym że osoby te nie mogą sprawować nadzoru pedagogicznego. W tym przypadku nadzór pedagogiczny sprawuje nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.

3. Minister Edukacji Narodowej, a w stosunku do szkół artystycznych – Minister Kultury i Sztuki określają, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek.

Jednocześnie ustawodawca rozdzielił regulacje ustawy o systemie oświaty dotyczące dyrektora szkoły na dwa artykuły, dodając nowy art. 36a w brzmieniu:

Art. 36a. 1. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki, z zastrzeżeniem ust. 2, powierza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły lub placówki może nastąpić, jeżeli organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie zgłosi, w terminie 14 dni od przedstawienia kandydata na to stanowisko, umotywowanego zastrzeżenia.

3. Kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora, chyba że organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgłosił zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 2.

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

5. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę określa regulamin konkursu oraz powołuje komisję konkursową w składzie:

1) po dwóch przedstawicieli:

a) organu prowadzącego szkołę lub placówkę,

b) organu sprawującego nadzór pedagogiczny, o ile nie jest nim organ prowadzący szkołę,

c) rady pedagogicznej,

d) rodziców, a w przypadku placówek opieki całkownej - rady placówki,

2) po jednym przedstawicielu zakładowych organizacji związkowych.

6. W przypadku szkół i placówek nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący tę szkołę lub placówkę w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny.

7. W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rodziców.

8. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.

9. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 8, organ prowadzący po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej może przedłużyć powierzenie stanowiska na kolejny okres wymieniony w ust. 8. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

10. Przepisy ust. 1-9 i art. 37 nie dotyczą szkół prowadzonych przez ministrów: Obrony Narodowej i Sprawiedliwości lub podporządkowane im organy.

Pierwszą istotną zmianą w art. 36 i innych przepisach ustawy było konsekwentne zastąpienie używanego dotychczas w stosunku do dyrektora szkoły określenia „funkcja” określeniem „stanowisko”. W ten sposób wyraźniej niż dotychczas podkreślono różnicę pomiędzy statusem „zwykłego” nauczyciela, którego zadania jedynie rozszerzono o zadania związane z kierowaniem szkołą, a sytuacją, kiedy to osobie zajmującej dotychczas stanowisko nauczyciela powierza się inne stanowisko stojące wyżej w hierarchii służbowej. Określenie dyrektora szkoły jako „stanowisko” miało też zapoczątkować proces odrębnego

kształtowania samodzielnego stosunku pracy osoby zajmującej takie stanowisko, innego niż standardowy stosunek pracy nauczyciela opisany w ustawie – Karta Nauczyciela.

Kolejnym krokiem w kierunku wyodrębniania dyrektorów szkół, jako oddzielnej w stosunku do nauczycieli grupy pracowniczej, miało być dopuszczenie do zajmowania stanowiska dyrektora i innych stanowisk kierowniczych w szkołach i placówkach oświatowych osób niebędących nauczycielami (ówcześnie określonych jako osoby nieposiadające kwalifikacji pedagogicznych). Jednak ustawodawca nie miał pomysłu na bliższe uregulowanie w ustawie wątku dyrektora – nie nauczyciela, i w związku z tym ograniczył się do udzielenia w art. 36 w ust. 2 w pełni blankietowego, fakultatywnego upoważnienia dla Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Kultury i Sztuki do uregulowania, w drodze rozporządzeń, typów szkół i placówek, w których stanowisko dyrektora można powierzyć osobie nieposiadającej kwalifikacji pedagogicznych. Ciekawostką jest przy tym zamieszczenie w końcowej treści upoważnienia normy mającej charakter przepisu merytorycznego, w której ustawodawca zastrzegł, że osoba nieposiadająca kwalifikacji pedagogicznych, której powierzono stanowisko dyrektora, nie może sprawować nadzoru pedagogicznego, a nadzór ten jest w tej sytuacji sprawowany przez nauczyciela zajmującego inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.

Kolejną zmianą w art. 36 było całkowite usunięcie z ustawy norm określających wymagania niezbędne do zajmowania stanowiska dyrektora szkoły lub placówki. Zastąpiono je również całkowicie blankietowym upoważnieniem dla ministrów: Edukacji Narodowej oraz Kultury i Sztuki do określenia, w drodze rozporządzeń, wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora szkoły oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach szkół i placówek.

Obydwie, wyżej omówione zmiany, są wyrazem tendencji do wzmacniania pozycji władzy wykonawczej wobec władzy ustawodawczej, w tym przypadku w zakresie kompetencji legislacyjnych. Sejm ograniczając szczegółowość przepisów ustawy i zadowolając się tworzeniem blankietowych upoważnień do wydania aktów wykonawczych nie tylko uchyla się od konieczności rozstrzygania problemów merytorycznych, ale przerzuca tym samym na władzę wykonawczą odpowiedzialność za ich właściwe rozstrzygnięcie. W tym przypadku dotyczyło to dwóch ważnych dla funkcjonowania szkół i placówek spraw:

kwalifikacji kadry kierowniczej oraz zakresu dopuszczalności obsadzania stanowisk kierowniczych w oświacie przez osoby spoza środowiska pedagogicznego.

Z kolei w regulacjach wprowadzonych w art. 36a można dostrzec odzwierciedlenie zapoczątkowanej wówczas tendencji do wyraźnego rozgraniczania kompetencji organów sprawujących nadzór pedagogiczny i organów prowadzących szkoły i placówki oraz wzmacniania pozycji organów nadzoru pedagogicznego. Utrzymano wprowadzić konkursowy system wyłaniania kandydatów na stanowisko dyrektora szkoły, jednak organy nadzoru pedagogicznego zostały wyposażone w silny instrument ingerowania w obsadę stanowisk dyrektorów szkół i placówek w postaci możliwości zgłoszenia swego rodzaju weta wobec kandydatów na te stanowiska, nazwanego w ustawie „umotywowanym zastrzeżeniem”. Kompetencja ta mogła być wykorzystywana przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny niezależnie od tego, czy kandydat został wyłoniony w wyniku konkursu, czy też po bezskutecznym przeprowadzeniu konkursu wskazany przez organ prowadzący. Na zgłoszenie owych umotywowanych zastrzeżeń organ nadzoru pedagogicznego miał 14 dni od dnia przedstawienia mu kandydata. Jednocześnie pozycję organu prowadzącego osłabiałoby wprowadzenie normy, która zabraniała mu odmówienia kandydatowi wyłoniemu w drodze konkursu powierzenia stanowiska dyrektora. Przy w zasadzie niezmiennym składzie komisji konkursowej, w którym nadal utrzymywała się przewaga reprezentantów strony społecznej (rodzice, rada pedagogiczna, zakładowe organizacje związkowe), organ prowadzący w zasadzie nie miał zbyt wiele do powiedzenia na temat obsady stanowiska dyrektora prowadzonej przez siebie szkoły.

Wprowadzając takie rozwiązania ustawodawca, oprócz wskazanego wyżej zamiaru wzmocnienia roli organu sprawującego nadzór pedagogiczny, wziął pod uwagę występujące nierzadko w praktyce próby omijania przez władze samorządowe wyłącznie konkursowego trybu wyłaniania kandydatów na stanowiska dyrektorów publicznych szkół i placówek, poprzez uchylanie się od honorowania wyniku przeprowadzonego konkursu i odmawianie osobie niepopieranej przez te władze, która wygrała konkurs, powierzenia stanowiska dyrektora.

Utrzymano zasadę kadencyjności powierzenia stanowiska dyrektora i czas trwania tej kadencji (5 lat). Wprowadzono jednak, jako pewną rekompensatę dla organu prowadzącego za pozbawienie go decydującego wpływu na wybór kandydata, możliwość powierzenia

stanowiska dyrektora na krótszy okres – minimalnie na 1 rok szkolny. Mogło to jednak nastąpić tylko w przypadku uzasadnionym, co eliminowało dowolność organu prowadzącego w tym zakresie. Wymóg podania uzasadnienia na krótszy niż standardowy okres powierzenia funkcji dyrektora nie oznaczał, że organ prowadzący mógł podać jakiekolwiek uzasadnienie – nawet fikcyjne. Trzeba bowiem mieć na względzie, że akt powierzenia stanowiska dyrektora na krótszy okres niż 5 lat mógł zostać zaskarżony do sądu administracyjnego, który wówczas badał, czy uzasadnienie krótszego okresu powierzenia jest rzeczywiste i jest oparte na racjonalnych przesłankach.

Utrzymano możliwość przedłużenia przez organ prowadzący okresu powierzenia stanowiska dyrektora na kolejny okres pięcioletni lub – w uzasadnionych przypadkach – krótszy. Również w tym przypadku organ sprawujący nadzór pedagogiczny mógł zgłosić wobec osoby, której zamierzano przedłużyć powierzenie stanowiska dyrektora, umotywowane zastrzeżenia eliminujące takie przedłużenie. W procedurze przedłużania powierzenia stanowiska dyrektora szkoły osłabiono natomiast wpływ czynnika społecznego zastępując dotychczasowy wymóg uzyskania zgody rady szkoły na przedłużenie wymogiem zasięgnięcia niewiążącej opinii tej rady.

Ostatnią ze zmian wprowadzonych w ramach omawianej nowelizacji z 1995 r. było wyłączenie całego fragmentu ustawy dotyczącego konkursowego trybu wyłaniania kandydata na dyrektora szkoły w odniesieniu do szkół prowadzonych przez ministrów: Obrony Narodowej i Sprawiedliwości. Zmiana taka była spowodowana szczególnym charakterem tych szkół oraz ich organizacją.

Zmiana wprowadzona w roku 1997

Zmiana została wprowadzona przez art. 58 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 141, poz. 943). Nowelizacja objęła zmianę brzmienia art. 36 i polegała na pozbawieniu Ministra Kultury i Sztuki możliwości samodzielnego wydawania rozporządzeń określających:

– typy szkół artystycznych, w których stanowisko dyrektora lub inne stanowiska kierownicze można powierzyć osobie nieposiadającej kwalifikacji pedagogicznych,

– wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowiska kierownicze w szkołach artystycznych.

W wyniku tej zmiany, rozporządzenia we wskazanych sprawach miał wydawać tylko Minister Edukacji Narodowej, a Minister Kultury i Sztuki miał z nim jedynie współdziałać w formie porozumienia. Zmiana była spowodowana próbą uporządkowania systemu oświaty i wzmocnienia uprawnień Ministra Edukacji Narodowej w odniesieniu do tzw. szkolnictwa branżowego, tj. szkół i placówek prowadzonych przez innych ministrów.

Druga zmiana w art. 36 ustawy miała charakter stricte formalny; w celu dostosowania do nazewnictwa naczelných organów administracji rządowej, wprowadzonego przez ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, występujące w tym przepisie nazwy własne ministrów: „Minister Edukacji Narodowej” oraz „Minister Kultury i Sztuki” zastąpiono nazwami funkcjonalnymi: „minister właściwy do spraw oświaty i wychowania” oraz „minister właściwy do spraw kultury”.

Brzmienie art. 36 nadane w wyniku tej nowelizacji było następujące:

- Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje nauczyciel, któremu powierzono stanowisko dyrektora.*
2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury może określać, w drodze rozporządzenia, typy szkół i placówek, w których stanowisko dyrektora lub inne stanowisko kierownicze można powierzyć osobie nie posiadającej kwalifikacji pedagogicznych, z tym że osoby te nie mogą sprawować nadzoru pedagogicznego. W tym przypadku nadzór pedagogiczny sprawuje nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.
3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych – w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury określa, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek.

Zmiana wprowadzona w roku 1998

Zmiana wynikała z ustawy z dnia 25 lipca 1998 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. Nr 117, poz. 759), uchwalonej na podstawie projektu rządowego (druk sejmowy nr 389 – Sejm III kadencji). Nowe brzmienie art. 36, wprowadzone w wyniku tej nowelizacji, było następujące:

- Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje nauczyciel, któremu powierzono stanowisko dyrektora.*
2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych minister właściwy do spraw kultury mogą określać, w drodze rozporządzenia, typy szkół i placówek, w których stanowisko dyrektora lub inne stanowisko kierownicze można powierzyć osobie nie posiadającej kwalifikacji pedagogicznych, z tym że osoby te nie mogą sprawować nadzoru pedagogicznego. W tym przypadku nadzór pedagogiczny sprawuje nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.
3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych – minister właściwy do spraw kultury określają, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek.

Zmiana polegała na przywróceniu ministrowi właściwemu do spraw kultury kompetencji do samodzielnego wydawania w odniesieniu do szkół i placówek artystycznych rozporządzeń przewidzianych w art. 36 ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty, dotyczących typów szkół i placówek, w których stanowisko dyrektora szkoły i inne stanowiska kierownicze można powierzyć osobie nieposiadającej kwalifikacji pedagogicznych, a także wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora szkoły oraz inne stanowisko kierownicze. Zmiana była wynikiem przywrócenia ministrowi właściwemu do spraw kultury i sztuki wiodącej pozycji w odniesieniu do szkolnictwa artystycznego, a także symptomem stopniowego odzyskiwania przez ministrów branżowych utraconych na rzecz ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania kompetencji wobec szkolnictwa resortowego.

Zmiany wprowadzone w roku 2000

W 2000 r. art. 36 i 36a ustawy o systemie oświaty zostały znowelizowane w dwóch ustawach:

- art. 36 w art. 3 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 19, poz. 239),
- art. 36a w art. 25 ustawy z dnia 25 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz. U. Nr 12, poz. 136).

W wyniku wprowadzonych zmian art. 36 i 36a otrzymały brzmienie:

Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje nauczyciel mianowany lub dyplomowany, któremu powierzono stanowisko dyrektora.

2. Szkołą lub placówką, za zgodą kuratora oświaty, może również kierować osoba niebędąca nauczycielem powołana na stanowisko dyrektora przez organ prowadzący. Kurator oświaty przy wyrażaniu zgody uwzględni w szczególności posiadanie przez tę osobę wykształcenia i przygotowania zawodowego odpowiadającego kierunkowi kształcenia w szkole lub zakresowi zadań placówki.

2a. Osoba, o której mowa w ust. 2, nie może sprawować nadzoru pedagogicznego. W przypadku powołania takiej osoby na stanowisko dyrektora nadzór pedagogiczny sprawuje nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych – w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określa, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek.

Art. 36a. 1. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki, z zastrzeżeniem ust. 2, powierza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły lub placówki może nastąpić, jeżeli organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie zgłosi, w terminie 14 dni od przedstawienia kandydata na to stanowisko, umotywowanego zastrzeżenia.

3. Kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora, chyba że organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgłosił zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 2.

3a. Wymogu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora nie stosuje się do szkół prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego.

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

5. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę określa regulamin konkursu oraz powołuje komisję konkursową w składzie:

1) po dwóch przedstawicieli:

- a) organu prowadzącego szkołę lub placówkę,
- b) organu sprawującego nadzór pedagogiczny, o ile nie jest nim organ prowadzący szkołę,
- c) rady pedagogicznej,
- d) rodziców, a w przypadku placówek opieki całkownej - rady placówki,

2) po jednym przedstawicielu zakładowych organizacji związkowych.

6. W przypadku szkół i placówek nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący tę szkołę lub placówkę w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny.

7. W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rodziców.

8. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.

9. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 8, organ prowadzący po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej może przedłużyć powierzenie stanowiska na kolejny okres wymieniony w ust. 8. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

10. Przepisy ust. 1-9 i art. 37 nie dotyczą szkół prowadzonych przez ministrów: właściwego do spraw obrony narodowej i właściwego do spraw sprawiedliwości lub podporządkowane im organy.

Zmiany w art. 36 były związane z wprowadzeniem w ustawie – Karta Nauczyciela nowego systemu stopni awansu zawodowego nauczycieli. Wszyscy nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie nowelizacji uzyskali z mocy prawa stopnie awansu zawodowego odpowiednie do ich formy zatrudnienia, stażu pracy i posiadanych kwalifikacji. Znalazło to odzwierciedlenie w przepisie określającym, że dyrektorem szkoły lub placówki może być nauczyciel mianowany lub dyplomowany. Innymi słowy, wprowadzono wymóg posiadania przez kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego lub nauczyciela dyplomowanego.

Natomiast zmiana w art. 36a polegała na dodaniu nowego ust. 3a, w którym z obowiązku wyłaniania kandydata na dyrektora szkoły lub placówki publicznej w drodze konkursu zwolnione zostały prowadzące takie szkoły i placówki osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego i osoby fizyczne. Polski system oświaty przewiduje specyficzne rozwiązanie dopuszczające do prowadzenia szkół i placówek publicznych nie tylko administrację publiczną (jednostki samorządu terytorialnego, ministrów), ale również osoby prawne niebędące takimi jednostkami, a nawet osoby fizyczne. Szkoła i placówka

publiczna może być prowadzona przez taką osobę za zezwoleniem organu jednostki samorządu terytorialnego, do zadań której należy prowadzenie szkół i placówek publicznych takiego samego typu. Omawiana szkoła lub placówka musi spełniać wszystkie warunki ustalone w przepisach prawa dla szkół i placówek publicznych, w szczególności prowadzić bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę, przyjmować uczniów na zasadzie powszechnej dostępności, realizować ramowe planu nauczania, etc. Przed nowelizacją z 25 stycznia 2000 r. w szkole takiej obowiązkowy był też konkursowy tryb wyłaniania kandydata na stanowisko dyrektora. Wymieniona nowelizacja zniosła ten wymóg, pozostawiając jednak nadal, jako obowiązujące, wymagania kwalifikacyjne wobec dyrektorów tych szkół i placówek, kadencyjność powierzania stanowiska dyrektora, możliwość wnoszenia przez organ nadzoru pedagogicznego zastrzeżeń wobec kandydata na stanowisko dyrektora oraz warunki przedłużania powierzenia na kolejną kadencję. Nowelizacja została dokonana na wniosek przede wszystkim organizacji społecznych prowadzących szkoły publiczne, które postulowały pewne rozluźnienie rygorów wynikających dla szkół publicznych z przepisów prawa w sytuacji, gdy organami prowadzącymi są podmioty spoza administracji publicznej, tak by uelastyczyć zasady prowadzenia tych szkół. Wskazana grupa publicznych szkół i placówek została też wyłączona z dużej części przepisów ustawy – Karta Nauczyciela zawierających szczególne przywileje nauczycielskie. W znaczący sposób ułatwiło to m.in. przejmowanie przez zakładane w tym celu stowarzyszenia rodziców szkół likwidowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Zmiany wprowadzone w roku 2001

Zmiany w art. 36 i 36a ustawy o systemie oświaty wprowadziła ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego, ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 111, poz. 1194). Ustawa została uchwalona na podstawie projektu przygotowanego przez Rząd (druk sejmowy nr 2617 – Sejm III kadencji).

W wyniku wprowadzonych zmian art. 36 i 36a otrzymały brzmienie:

Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje nauczyciel, któremu powierzono stanowisko dyrektora.

2. Szkołą lub placówką może również kierować osoba niebędąca nauczycielem, powołana na stanowisko dyrektora przez organ prowadzący, z tym że osoba ta nie może sprawować nadzoru pedagogicznego. W tym przypadku nadzór pedagogiczny sprawuje nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych – w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określa, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek.

Art. 36a. 1. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki, z zastrzeżeniem ust. 2, powierza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły lub placówki może nastąpić, jeżeli organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie zgłosi, w terminie 14 dni od przedstawienia kandydata na to stanowisko, umotywowanego zastrzeżenia.

3. Kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora, chyba że organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgłosił zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 2.

3a. Wymogu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora nie stosuje się do szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego.

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4a. Do czasu powierzenia stanowiska dyrektora, zgodnie z ust. 3 lub 4, organ prowadzący może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora szkoły wicedyrektorowi, a w szkołach, w których nie ma wicedyrektora, nauczycielowi tej szkoły, jednak nie dłużej niż na okres 6 miesięcy.

5. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę określa regulamin konkursu oraz powołuje komisję konkursową w składzie:

- 1) trzech przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę,
- 2) dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny,
- 3) po jednym przedstawicielu:
 - a) rady pedagogicznej,
 - b) rodziców,
 - c) zakładowych organizacji związkowych, przy czym przedstawiciel związku zawodowego nie może być zatrudniony w szkole lub placówce, której konkurs dotyczy – z zastrzeżeniem ust. 5a.

5a. Liczba przedstawicieli organów, o których mowa w ust. 5 pkt 1 i 2, nie może być mniejsza niż łączna liczba przedstawicieli, o których mowa w ust. 5 pkt 3.

6. W przypadku szkół i placówek nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący tę szkołę lub placówkę w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny.

7. W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rodziców.

8. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.

9. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 8, organ prowadzący, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, może przedłużyć powierzenie stanowiska na kolejny okres wymieniony w ust. 8.

9a. Przepisy ust. 1-9 stosuje się odpowiednio do osoby, o której mowa w art. 36 ust. 2.

10. Przepisy ust. 1-9a i art. 37 nie dotyczą szkół prowadzonych przez ministrów: właściwego do spraw obrony narodowej i właściwego do spraw sprawiedliwości lub podporządkowane im organy.

Zmiana w art. 36 dotyczyła zatrudniania osoby niebędącej nauczycielem. Dotychczas w odniesieniu do takiej osoby przepisy ustawy o systemie oświaty, analogicznie jak w przypadku nauczyciela, przewidywały powierzanie stanowiska dyrektora szkoły lub placówki. Oznaczało to, że osobę, której zamierzano powierzyć stanowisko dyrektora, należało w pierwszym rzędzie zatrudnić (tj. zawrzeć z nią umowę o pracę), a następnie dodatkowo powierzyć stanowisko dyrektora szkoły. Po zakończeniu pełnienia stanowiska

dyrektora osoba taka pozostawała zatrudniona w szkole (z reguły jako pracownik niebędący nauczycielem) i dopiero nowy dyrektor mógł rozwiązać z nią stosunek pracy. Taki skomplikowany tryb zatrudniania zniechęcał organy prowadzące do szerszego dopuszczania do pełnienia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki oświatowej osób spoza środowiska nauczycielskiego i sprawiał, że rzadko korzystały one z takiej możliwości. Dlatego też w omawianej nowelizacji zmieniono w art. 36 ust. 2 ustawy o systemie oświaty zastępując instytucję powierzenia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki osobie nieposiadającej kwalifikacji pedagogicznych instytucją powołania na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki osoby niebędącej nauczycielem. Zmiana była uzasadniana koniecznością usunięcia wątpliwości interpretacyjnych i dysfunkcjonalnością dotychczasowych rozwiązań. Zdecydowano tym samym, że omawiana instytucja prawna może dotyczyć jedynie osób, które nie mają statusu nauczyciela, a także przesądzono, że w przypadku wyboru takiej osoby na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki nominacja następuje w drodze powołania, tj. powoduje nawiązanie odrębnego stosunku pracy na podstawie powołania, do którego mają zastosowanie przepisy art. 68 i nast. Kodeksu pracy. Zakończenie okresu powołania lub wcześniejsze odwołanie ze stanowiska dyrektora powodowało rozwiązanie stosunku pracy takiej osoby, co znacznie upraszczało rozstanie z takim pracownikiem.

Z kolei zmiany w art. 36a ustawy o systemie oświaty objęły przede wszystkim skład komisji przeprowadzającej konkurs na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki publicznej. Ich celem było zwiększenie wpływu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny na wybór kandydata na to stanowisko. Zmieniono proporcje, w jakich w komisji konkursowej były reprezentowane podmioty społeczne oraz organy administracji publicznej zmniejszając liczbę przedstawicieli poszczególnych podmiotów społecznych do jednego z każdego podmiotu, dodatkowo obwarowując to przepisem ustalającym, że liczba przedstawicieli podmiotów społecznych w komisji nie może być większa niż łączna liczba przedstawicieli organu prowadzącego szkołę i organu sprawującego nadzór pedagogiczny. W odniesieniu do przedstawicieli zakładowych organizacji związkowych wprowadzono warunek, że nie mogą to być osoby zatrudnione w szkole lub placówce, na dyrektora której jest przeprowadzany konkurs. Ta ostatnia regulacja była uzasadniana zamiarem uniknięcia sytuacji, gdy już na etapie konkursu następuje uwikłanie w wewnętrzne konflikty między związkami i osobą reprezentującą pracodawcę, a ponadto wynikała

z istnienia w oświacie sytuacji, w której z reguły związki zawodowe były zorganizowane na zasadzie międzyzakładowych organizacji związkowych wykonujących zadania organizacji zakładowych.

W odpowiedzi na niejasną sytuację, jaka występowała w okresie między zakończeniem kadencji poprzedniego dyrektora szkoły oraz rozpoczęciem kadencji przez nowego wprowadzono przepis uprawniający organ prowadzący szkołę do powierzania na ten czas pełnienia obowiązków dyrektora szkoły wicedyrektorowi szkoły, a w szkołach, w których nie ma wicedyrektora – innemu nauczycielowi tej szkoły. Powierzenie pełnienia obowiązków dyrektora w tym trybie mogło nastąpić na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy.

W nowelizacji wprowadzono dwa przepisy wzmacniające pozycję organu sprawującego nadzór pedagogiczny wobec organu prowadzącego szkołę, przede wszystkim wobec jednostek samorządu terytorialnego. Otóż wprowadzono wymóg uzyskania zgody kuratora oświaty na powierzenie stanowiska dyrektora szkoły lub placówki na okres krótszy niż standardowe pięć lat, a także na przedłużenie okresu powierzenia stanowiska dyrektora dotychczasowemu dyrektorowi. Zwiększono w ten sposób kompetencje kontrolne kuratora oświaty wobec rozstrzygnięć kadrowych organów samorządowych. Było to wyrazem pewnej nieufności środowisk nauczycielskich wobec władz samorządowych, których kompetencje niepomrotnie się zwiększyły wraz z wdrożeniem drugiego etapu reformy samorządowej i utworzeniem w 1999 r. samorządu powiatowego i samorządu województwa, które to samorządy przejęły od administracji rządowej prowadzenie szkolnictwa ponadgimnazjalnego.

Tezę tę potwierdzają również inne zmiany w ustawie o systemie oświaty, które zostały wówczas wprowadzone, np. wymóg uzyskania pozytywnej opinii (czyli de facto zgody) kuratora oświaty na odwołanie dyrektora szkoły ze stanowiska przed upływem kadencji z powodów szczególnie uzasadnionych.

Zmiany wprowadzone w roku 2002

Zmiany w art. 36 i 36a ustawy o systemie oświaty wprowadziła ustawa z dnia 15 marca 2002 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr

41, poz. 362) uchwalona na podstawie projektu poselskiego (druk sejmowy nr 261 – Sejm IV kadencji). W wyniku nowelizacji wymienione przepisy uzyskały następujące brzmienie:

Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje nauczyciel, któremu powierzono stanowisko dyrektora.

2. Szkołą lub placówką, za zgodą kuratora oświaty, może również kierować osoba niebędąca nauczycielem powołana na stanowisko dyrektora przez organ prowadzący. Kurator oświaty przy wyrażaniu zgody uwzględnia w szczególności posiadanie przez tę osobę wykształcenia i przygotowania zawodowego odpowiadającego kierunkowi kształcenia w szkole lub zakresowi zadań placówki.

2a. Osoba, o której mowa w ust. 2, nie może sprawować nadzoru pedagogicznego. W przypadku powołania takiej osoby na stanowisko dyrektora nadzór pedagogiczny sprawuje nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określa, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek.

Art. 36a. 1. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki, z zastrzeżeniem ust. 2, powierza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły lub placówki może nastąpić, jeżeli organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie zgłosi, w terminie 14 dni od przedstawienia kandydata na to stanowisko, umotywowanego zastrzeżenia.

3. Kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora, chyba że organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgłosił zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 2.

3a. Wymogu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora nie stosuje się do szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego.

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4a. Do czasu powierzenia stanowiska dyrektora, zgodnie z ust. 3 lub 4, organ prowadzący może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora szkoły wicedyrektorowi, a w szkołach, w których nie ma wicedyrektora, nauczycielowi tej szkoły, jednak nie dłużej niż na okres 6 miesięcy.

5. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę określa regulamin konkursu oraz powołuje komisję konkursową w składzie:

1) po trzech przedstawicieli:

- a) organu prowadzącego szkołę lub placówkę,*
- b) organu sprawującego nadzór pedagogiczny,*

2) po dwóch przedstawicieli:

- a) rady pedagogicznej,*
- b) rodziców,*

3) po jednym przedstawicielu zakładowych organizacji związkowych, przy czym przedstawiciel związku zawodowego nie może być zatrudniony w szkole lub placówce, której konkurs dotyczy.

5a. (skreślony).

6. W przypadku szkół i placówek nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący tę szkołę lub placówkę w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny.

7. W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rodziców.

8. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.

9. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 8, organ prowadzący, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, może przedłużyć powierzenie stanowiska na kolejny okres wymieniony w ust. 8.

9a. Przepisy ust. 1-9 stosuje się odpowiednio do osoby, o której mowa w art. 36 ust. 2.

10. Przepisy ust. 1-9a i art. 37 nie dotyczą szkół prowadzonych przez ministrów: właściwego do spraw obrony narodowej i właściwego do spraw sprawiedliwości lub podporządkowane im organy.

W uzasadnieniu projektu autorzy podali, że zaproponowane zmiany są konsekwencją stanowiska, że za poziom realizacji zadań edukacyjnych, zgodnie z ustaleniami Konstytucji, odpowiada państwo. Powierzenie przez państwo prowadzenia szkół i placówek oświatowych jednostkom samorządu terytorialnego nie zwalnia państwa z nadzoru nad jakością realizowanych w nich zadań. Poprzednio dokonane zmiany, według autorów projektu, zachwiały możliwością oddziaływania nadzoru pedagogicznego na dobór dyrektorów szkół, pomimo przyznania kuratorowi oświaty obowiązku oceny pracy dyrektora szkoły, a także obniżyły rangę udziału czynnika społecznego w doborze dyrektora szkoły. Stąd proponowane zmiany zmierzają do przywrócenia poprzedniego stanu prawnego w zakresie składu komisji konkursowej i możliwości pełnienia funkcji dyrektora szkoły przez nienauczycieli. Proponowane rozwiązania obowiązywały od wielu lat i były sprawdzoną formą współudziału przy wyborze organu prowadzącego, kuratora oświaty i czynnika społecznego. Autorzy projektu podkreślali, że bez harmonijnej współpracy rodziców, nauczycieli, organów prowadzących szkoły i placówki oraz nadzoru pedagogicznego nie można w sposób właściwy realizować zadań oświatowych. Zmiany proponowane przez posłów zostały poparte przez Rząd, jako zgodne z jego zamierzeniami. Rząd zaproponował dodatkowo wprowadzenie wymogu zgody kuratora oświaty na powołanie na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki osoby niebędącej nauczycielem.

Uchwalone przez Sejm w 2002 r. zmiany w art. 36 uwzględniły propozycję Rządu i obejmowały wprowadzenie wymogu uzyskania zgody kuratora oświaty na powołanie na stanowisko dyrektora szkoły osoby niebędącej nauczycielem oraz wskazanie przesłanek, jakimi miał się kierować kurator wyrażając taką zgodę. Kurator powinien był uwzględnić w szczególności posiadanie przez kandydata wykształcenia i przygotowania zawodowego odpowiadającego kierunkowi kształcenia w szkole lub zakresowi zadań placówki. Zmiana ta niewątpliwie była kolejnym ograniczeniem samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w wykonywaniu zadań oświatowych i rozszerzeniem zakresu ingerencji organów administracji rządowej. Motywy zmian wskazane w uzasadnieniu projektu poselskiego, a w szczególności charakterystyczne przeciwstawianie państwa (w istocie chodzi o administrację rządową) samorządowi terytorialnemu, który – czego nie dostrzegają autorzy projektu – jest przecież jedną z podstawowych instytucji państwa, dobrze ilustrują nieufność,

z jaką nauczyciele i administracja oświatowa traktowali nowy podmiot zarządzający oświatą publiczną, a mianowicie samorząd terytorialny.

W tym samym kierunku zmierzały zmiany wprowadzone nowelizacją w art. 36a ustawy o systemie oświaty. W składzie komisji konkursowej pozostawiono bez zmian liczbę przedstawicieli organu prowadzącego (trzech), natomiast zwiększono liczbę przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny (o jednego) oraz rady pedagogicznej i rodziców (też o jednego). Uchylono ponadto przepis zawierający wymóg, by łączna liczba przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny i organu prowadzącego szkołę w komisji konkursowej nie była niższa niż łączna liczba przedstawicieli strony społecznej. W ten sposób świadomie dopuszczono ponownie sytuację, w której w szkołach i placówkach, w których funkcjonowały więcej niż dwa związki zawodowe, w komisji konkursowej przeważali przedstawiciele strony społecznej.

W 2002 r. przepis art. 36a ustawy o systemie oświaty został ponownie znowelizowany w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. Nr 141, poz. 1185). Nowelizacja została uchwalona na podstawie przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 499 – Sejm IV kadencji). Zmiany wprowadzone w ustawie o systemie oświaty dotyczyły głównie szkolnictwa artystycznego i według uzasadnienia projektu miały na celu przede wszystkim usunięcie niespójności regulacji dotyczących tego szkolnictwa. W wyniku nowelizacji art. 36a ustawy o systemie oświaty otrzymał następujące brzmienie:

Art. 36a. 1. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki, z zastrzeżeniem ust. 2, powierza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły lub placówki może nastąpić, jeżeli organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie zgłosi, w terminie 14 dni od przedstawienia kandydata na to stanowisko, umotywowanego zastrzeżenia.

3. Kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora, chyba że organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgłosił zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 2.

3a. Wymogu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora nie stosuje się do szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego.

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4a. Do czasu powierzenia stanowiska dyrektora, zgodnie z ust. 3 lub 4, organ prowadzący może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora szkoły wicedyrektorowi, a w szkołach, w których nie ma wicedyrektora, nauczycielowi tej szkoły, jednak nie dłużej niż na okres 6 miesięcy.

5. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę określa regulamin konkursu oraz powołuje komisję konkursową w składzie:

- 1) po trzech przedstawicieli:*
 - a) organu prowadzącego szkołę lub placówkę,*
 - b) organu sprawującego nadzór pedagogiczny,*

- 2) po dwóch przedstawicieli:
 - a) rady pedagogicznej,
 - b) rodziców,
 - 3) po jednym przedstawicielu zakładowych organizacji związkowych, przy czym przedstawiciel związku zawodowego nie może być zatrudniony w szkole lub placówce, której konkurs dotyczy.
- 5a. (skreślony).
6. W przypadku szkół i placówek nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący tę szkołę lub placówkę w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny.
7. W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rodziców.
8. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówek, o których mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych - z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.
9. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 8, organ prowadzący, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych - z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może przedłużać powierzenie stanowiska na kolejne okresy wymienione w ust. 8.
- 9a. Przepisy ust. 1-9 stosuje się odpowiednio do osoby, o której mowa w art. 36 ust. 2.
10. Przepisy ust. 1-9a i art. 37 nie dotyczą szkół prowadzonych przez ministrów: właściwego do spraw obrony narodowej i właściwego do spraw sprawiedliwości lub podporządkowane im organy.

Zmiany w art. 36a dotyczyły ust. 8 i 9, w zakresie powierzania stanowiska dyrektora szkoły lub placówki artystycznej na okres krótszy niż standardowe pięć lat oraz przedłużania okresu powierzenia stanowiska dotychczasowemu dyrektorowi takiej szkoły lub placówki na kolejną kadencję. Wprowadzono obowiązek uzyskania na dokonanie obydwu wyżej wymienionych czynności przez organ prowadzący szkołę lub placówkę artystyczną (głównie jednostki samorządu terytorialnego) zgody ministra właściwego do spraw kultury i sztuki. W tenże sposób rozszerzono listę organów administracji rządowej, które dysponują prawem ingerowania w kompetencje organów jednostek samorządu terytorialnego prowadzących szkoły w zakresie obsady stanowisk kierowniczych w prowadzonych przez nie szkołach.

Zmiany wprowadzone w roku 2003

Zmiany wprowadziła ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 137, poz. 1304). Ustawa została uchwalona na podstawie przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 1197 – Sejm IV kadencji). Zmiany wprowadzono w art. 36a ustawy o systemie oświaty, który w wyniku tej nowelizacji otrzymał brzmienie:

Art. 36a. 1. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki, z zastrzeżeniem ust. 2, powierza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły lub placówki może nastąpić, jeżeli organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie zgłosi, w terminie 14 dni od przedstawienia kandydata na to stanowisko, umotywowanego zastrzeżenia.
3. Kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora, chyba że organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgłosił zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 2.
- 3a. Wymogu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora nie stosuje się do szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego.
4. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.
- 4a. Do czasu powierzenia stanowiska dyrektora, zgodnie z ust. 3 lub 4, organ prowadzący może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora szkoły wicedyrektorowi, a w szkołach, w których nie ma wicedyrektora, nauczycielowi tej szkoły, jednak nie dłużej niż na okres 6 miesięcy.
5. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę powołuje komisję konkursową w składzie:
- 1) po trzech przedstawicieli:
 - a) organu prowadzącego szkołę lub placówkę,
 - b) organu sprawującego nadzór pedagogiczny,
 - 2) po dwóch przedstawicieli:
 - a) rady pedagogicznej,
 - b) rodziców,
 - 3) po jednym przedstawicielu zakładowych organizacji związkowych, przy czym przedstawiciel związku zawodowego nie może być zatrudniony w szkole lub placówce, której konkurs dotyczy.
- 5a. (skreślony).
- 5b. Przepis ust. 5 stosuje się również w przypadku konkursu na stanowisko dyrektora nowo zakładanego zespołu szkół lub placówek, z tym że:
- 1) dwóch przedstawicieli rady pedagogicznej wyłania się spośród przedstawicieli rad pedagogicznych wszystkich szkół lub placówek łączonych w zespół,
 - 2) dwóch przedstawicieli rodziców wyłania się spośród rodziców uczniów wszystkich szkół lub placówek łączonych w zespół.
6. W przypadku szkół i placówek nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący tę szkołę lub placówkę w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny.
7. W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rodziców.
- 7a. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkół artystycznych i placówek, o których mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych - minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określi, w drodze rozporządzenia, regulamin konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki oraz tryb pracy komisji konkursowej, uwzględniając w szczególności sposób ogłaszania konkursu oraz sposób nadzorowania prawidłowości postępowania konkursowego przez organ prowadzący szkołę lub placówkę.
8. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówek, o których mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych – z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.
9. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 8, organ prowadzący, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych – z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może przedłużać powierzenie stanowiska na kolejne okresy wymienione w ust. 8.
- 9a. Przepisy ust. 1-9 stosuje się odpowiednio do osoby, o której mowa w art. 36 ust. 2.
10. Przepisy ust. 1-9a i art. 37 nie dotyczą szkół prowadzonych przez Ministra Obrony Narodowej i Ministra Sprawiedliwości lub podporządkowane im organy.

Zmiany wprowadzone w art. 36a ustawy o systemie oświaty w ramach tej nowelizacji obejmowały:

– zniesienie samodzielności organu prowadzącego szkołę w ustalaniu regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły poprzez wprowadzenie upoważnienia dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkół i placówek artystycznych

dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, do określania regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły oraz trybu pracy komisji konkursowej w drodze rozporządzenia,

– zniesienie samodzielności organu prowadzącego szkołę lub placówkę w ustalaniu składu komisji konkursowej w nowotworzonych zespołach szkół i placówek poprzez nakazanie stosowania w tym przypadku przepisu określającego skład komisji konkursowej przeprowadzającej konkurs na stanowisko dyrektora szkoły.

W uzasadnieniu projektowanych zmian wskazano, że ujednolicenie zasad przeprowadzania konkursów na stanowiska dyrektorów szkół stanowi realizację postulatów zgłaszanych przez środowiska oświatowe i związkowe.

Powyższe zmiany wpisują się w ciąg rozstrzygnięć legislacyjnych stopniowo eliminujących samodzielność organów prowadzących szkoły (głównie jednostek samorządu terytorialnego) w rozwiązywaniu spraw w zasadzie lokalnych i tworzeniu lokalnej polityki oświatowej, a także wprowadzaniu oryginalnych rozwiązań w tym zakresie. Oczywiście większa samodzielność wiązała się z większą odpowiedzialnością za podejmowane działania i możliwością popełnienia błędów, dlatego też być może tym należałoby tłumaczyć fakt, że zmiana nie spotkała się z większym sprzeciwem środowisk samorządowych. Po prostu dla większości z nich wygodniej było przyjąć i stosować gotowe rozwiązania ustalone przez ministra w rozporządzeniu niż samodzielnie opracowywać regulamin konkursu i prowadzić, z reguły niełatwe, uzgodnienia przygotowanego przez siebie regulaminu ze związkami zawodowymi. Taką sytuację można było obserwować nie tylko w tym przypadku.

Zmiany wprowadzone w roku 2008

Zmiany wprowadziła ustawa z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 145, poz. 917). Ustawę uchwalono na podstawie przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 248 – Sejm VI kadencji). Zmiany dotyczyły jedynie art. 36 ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty i obejmowały:

– przekazanie kompetencji do wyrażania zgody na powierzenie stanowiska dyrektora szkoły lub placówki artystycznej osobie niebędącej nauczycielem ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (dotychczas taką zgodę wyrażał kurator oświaty),

– uzupełnienie treści upoważnienia dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do wydania rozporządzenia określającego wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach szkół i placówek o wytyczne, co do treści aktu wykonawczego.

Druga zmiana miała charakter legislacyjny i polegała na dostosowaniu treści upoważnienia ustawowego do wymogów wynikających z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Natomiast pierwsza to kolejne zwiększenie zakresu organów administracji rządowej uprawnionych do ingerencji w działania jednostek samorządu terytorialnego prowadzących szkoły i placówki. Początkowo uprawnienia do takiej ingerencji miał mieć tylko kurator oświaty, następnie jednak zdecydowano o ich przekazaniu w odniesieniu do szkolnictwa artystycznego ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Wskutek opisanych zmian art. 36 ustawy o systemie oświaty otrzymał następujące brzmienie:

Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje nauczyciel mianowany lub dyplomowany, któremu powierzono stanowisko dyrektora.

2. Szkołą lub placówką, za zgodą kuratora oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych – ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może również kierować osoba niebędąca nauczycielem powołana na stanowisko dyrektora przez organ prowadzący. Odpowiednio kurator oświaty i minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przy wyrażaniu zgody uwzględniają w szczególności posiadanie przez tę osobę wykształcenia i przygotowania zawodowego odpowiadającego kierunkowi kształcenia w szkole lub zakresowi zadań placówki.

2a. Osoba, o której mowa w ust. 2, nie może sprawować nadzoru pedagogicznego. W przypadku powołania takiej osoby na stanowisko dyrektora nadzór pedagogiczny sprawuje nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych – w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określi, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach szkół i rodzajach placówek, uwzględniając w szczególności kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole lub placówce, przygotowanie w zakresie zarządzania, ocenę pracy i spełnianie warunków zdrowotnych do zajmowania stanowiska kierowniczego.

Zmiany wprowadzone w roku 2009

Zmiany w art. 36 i 36a ustawy o systemie oświaty wprowadziła ustawa z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458). Ustawa nowelizująca powstała w wyniku łącznego rozpatrzenia

projektu poselskiego (druk sejmowy nr 605 – Sejm VI kadencji) oraz projektu przedłożonego przez Rząd (druk sejmowy nr 1343 – Sejm VI kadencji).

Zmiany wprowadzone w omawianej nowelizacji odwracają tendencję do rozszerzania zakresu ingerencji organów sprawujących nadzór pedagogiczny w działania organów prowadzących szkoły i placówki związane z obsadzaniem stanowisk dyrektorów szkół i placówek (przede wszystkim jednostek samorządu terytorialnego). Autorzy projektu dostrzegli, że nadmiar przepisów uprawniających kuratorów oświaty do takich ingerencji prowadzi do zniweczenia jednego z podstawowych założeń przyświecających twórcom ustawy o systemie oświaty z 1991 r., a mianowicie zapewnienia organom prowadzącym szkoły, przede wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego, dużej samodzielności w zarządzaniu szkołami i placówkami przy sprowadzonej do niezbędnego minimum ingerencji organów administracji rządowej sprawujących nadzór pedagogiczny. Po raz pierwszy od dłuższego czasu nastąpiło zmniejszenie zakresu takich ingerencji.

W art. 36 uchylono wymóg uzyskiwania przez organ prowadzący szkołę zgody kuratora oświaty, a w przypadku szkół i placówek artystycznych – ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na powołanie na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki osoby niebędącej nauczycielem. Zgodę na takie powołanie zastąpiono niewiążącą opinią organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

Natomiast w art. 36a zlikwidowano możliwość wnoszenia przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny zastrzeżeń wobec kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłonionego w drodze konkursu lub zgłoszonego przez organ prowadzący w przypadku bezskuteczności konkursu. Do tego zmniejszono liczbę przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny w komisji konkursowej z trzech do dwóch. W niezmienionej liczbie pozostawiono natomiast przedstawicieli organu prowadzącego szkołę (trzech). Zmniejszono również liczbę przedstawicieli rady pedagogicznej i rodziców w tejże komisji, co w konsekwencji zapewniło przewagę w składzie komisji przedstawicielom organu prowadzącego szkołę i organu nadzoru pedagogicznego.

Zniesiono wymóg uzgodnienia z organem sprawującym nadzór pedagogiczny składu komisji konkursowej w szkole i placówce nowozakładanej; skład komisji ustala samodzielnie organ prowadzący, który musi jednak uwzględnić w nim udział przedstawiciela organu nadzoru pedagogicznego. Zniesiono również wymóg uzyskania zgody kuratora oświaty na

powierzenie, w uzasadnionych przypadkach, stanowiska dyrektora szkoły lub placówki na okres krótszy niż standardowe 5 lat. Jednocześnie wydłużony został z 6 do 10 miesięcy okres, na jaki organ prowadzący może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora szkoły lub placówki wicedyrektorowi, a w szkołach i placówkach, w których nie ma wicedyrektora – innemu nauczycielowi tej szkoły lub placówki.

W wyniku nowelizacji art. 36 i 36a ustawy o systemie oświaty otrzymały następujące brzmienie:

*Art. 36. 1. Szkołą lub placówką kieruje nauczyciel mianowany lub dyplomowany, któremu powierzono stanowisko dyrektora.
2. Szkołą lub placówką może również kierować osoba niebędąca nauczycielem powołana na stanowisko dyrektora przez organ prowadzący, po zasięgnięciu opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny.*

2a. Osoba, o której mowa w ust. 2, nie może sprawować nadzoru pedagogicznego. W przypadku powołania takiej osoby na stanowisko dyrektora nadzór pedagogiczny sprawuje nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w szkole lub placówce.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do szkół artystycznych - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określi, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach szkół i rodzajach placówek, uwzględniając w szczególności kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole lub placówce, przygotowanie w zakresie zarządzania, ocenę pracy i spełnianie warunków zdrowotnych do zajmowania stanowiska kierowniczego.

Art. 36a. 1. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora.

3. Wymogu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora nie stosuje się do szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego.

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej.

5. Do czasu powierzenia stanowiska dyrektora zgodnie z ust. 2 lub 4 organ prowadzący może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora szkoły wicedyrektorowi, a w szkołach, w których nie ma wicedyrektora, nauczycielowi tej szkoły, jednak nie dłużej niż na okres 10 miesięcy.

6. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę powołuje komisję konkursową w składzie:

- 1) trzech przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę;*
- 2) dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny;*
- 3) po jednym przedstawicielu:*

a) rady pedagogicznej,

b) rady rodziców,

c) zakładowych organizacji związkowych, przy czym przedstawiciel związku zawodowego nie może być zatrudniony w szkole lub placówce, której konkurs dotyczy – z zastrzeżeniem ust. 7.

7. Łączna liczba przedstawicieli organów, o których mowa w ust. 6 pkt 1 i 2, nie może być mniejsza niż łączna liczba przedstawicieli, o których mowa w ust. 6 pkt 3.

8. Jeżeli w składzie komisji konkursowej łączna liczba przedstawicieli organów, o których mowa w ust. 6 pkt 1 i 2, byłaby mniejsza niż łączna liczba przedstawicieli, o których mowa w ust. 6 pkt 3, liczbę przedstawicieli tych organów zwiększa się proporcjonalnie, tak aby ich łączna liczba nie była mniejsza niż łączna liczba przedstawicieli, o których mowa w ust. 6 pkt 3.

9. Przepisy ust. 6-8 stosuje się również w przypadku konkursu na stanowisko dyrektora nowo zakładanego zespołu szkół lub placówek, z tym że:

1) przedstawiciela rady pedagogicznej wyłania się spośród przedstawicieli rad pedagogicznych wszystkich szkół lub placówek łączonych w zespół;

2) przedstawiciela rady rodziców wyłania się spośród rad rodziców uczniów wszystkich szkół lub placówek łączonych w zespół.

10. W przypadku szkół i placówek nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący tę szkołę lub placówkę, uwzględniając udział przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

11. W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rady rodziców.

12. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkół artystycznych i placówek, o których mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określi, w drodze rozporządzenia, regulamin konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki oraz tryb pracy komisji konkursowej, uwzględniając w szczególności sposób ogłaszania konkursu oraz sposób nadzorowania prawidłowości postępowania konkursowego przez organ prowadzący szkołę lub placówkę.

13. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.

14. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 13, organ prowadzący, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych – z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może przedłużyć powierzenie stanowiska na kolejne okresy wymienione w ust. 13. Wymogu uzgodnienia z kuratorem oświaty nie stosuje się w przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 5 ust. 3b.

15. Przepisy ust. 1-14 stosuje się odpowiednio do osoby, o której mowa w art. 36 ust. 2.

16. Przepisy ust. 1-15 i art. 37 nie dotyczą szkół prowadzonych przez Ministra Obrony Narodowej i Ministra Sprawiedliwości lub podporządkowane im organy.

Rozdział 2. Wymagania na stanowisku dyrektora szkoły

Rozporządzenie wydane w roku 1996

W pierwotnym tekście ustawy o systemie oświaty z 1991 r., jak już wspomniałem na wstępie, wymagania kwalifikacyjne do zajmowania stanowiska dyrektora szkoły lub placówki (ówcześnie zwanego „funkcją”) były określone w sposób niezwykle prosty i mieściły się w dwóch przepisach ustawy. W wyniku nowelizacji z 1995 r. zrezygnowano jednak z regulowania wymagań kwalifikacyjnych wprost w ustawie udzielając Ministrowi Edukacji Narodowej, a w odniesieniu do szkół i placówek artystycznych – Ministrowi Kultury i Sztuki, upoważnienia do określenia, w drodze rozporządzenia, wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach szkół i placówek.

Wykonując to upoważnienie, Minister Edukacji Narodowej wydał rozporządzenie z dnia 31 stycznia 1996 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać osoby zajmujące stanowiska dyrektorów oraz inne stanowiska kierownicze w poszczególnych typach szkół i placówek (Dz. U. Nr 20, poz. 91); tekst rozporządzenia zawiera Załącznik nr 1, część 1 do niniejszej analizy. Rozporządzenie określało również placówki, w których stanowisko dyrektora mogła zajmować osoba nieposiadająca kwalifikacji pedagogicznych. Było to dopuszczalne wyłącznie w przypadku centrum kształcenia ustawicznego i szkolnego schroniska młodzieżowego. Osoba taka musiała jednak mieć wyższe wykształcenie

o kierunku zgodnym ze statutową działalnością placówki, co najmniej ośmioletni staż pracy zawodowej oraz dobrą opinię z ostatniego miejsca pracy.

Natomiast kwalifikacje wymagane wobec dyrektorów szkół obejmowały:

- wyższe wykształcenie magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym (w przedszkolach i szkołach podstawowych, z wyjątkiem specjalnych, wystarczające było wykształcenie wyższe zawodowe lub ukończone kolegium nauczycielskie lub studium nauczycielskie, natomiast w zasadniczych szkołach zawodowych wystarczające było wykształcenie wyższe zawodowe) oraz inne kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole lub placówce,
- co najmniej pięcioletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub pięcioletni staż pracy nauczyciela akademickiego,
- dobra ocena pracy w ostatnich pięciu latach pracy w szkole (w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywna ocena pracy w ostatnich czterech latach pracy) albo dobra opinia o pracy w urzędzie administracji rządowej na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych,
- spełnianie warunków zdrowotnych niezbędnych do zajmowania stanowiska nauczyciela potwierdzone świadectwem lekarskim.

Rozporządzenie wydane w roku 1999

W 1999 r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać osoby zajmujące stanowiska dyrektorów oraz inne stanowiska kierownicze w przedszkolach oraz w poszczególnych typach szkół i placówek (Dz. U. Nr 14, poz. 126); tekst rozporządzenia zawiera Załącznik nr 1, część 2 do analizy. W rozporządzeniu tym, określono też wymagania wobec dyrektora nowego typu szkoły wprowadzonego do systemu oświaty w 1999 r., a mianowicie gimnazjum. Do zajmowania stanowiska dyrektora gimnazjum, z wyjątkiem specjalnego, dopuszczono oprócz nauczycieli z wyższym wykształceniem magisterskim również nauczycieli posiadających wykształcenie wyższe zawodowe. Wymagania wobec dyrektorów zostały w zasadzie powtórzone z rozporządzenia z 1996 r. jednak wprowadzony został jeden istotny, dodatkowy wymóg: konieczność ukończenia studiów podyplomowych z zakresu zarządzania prowadzonych przez szkołę wyższą lub kursu z zakresu zarządzania

oświatą prowadzonego przez zakład kształcenia nauczycieli, placówkę doskonalenia nauczycieli albo inną instytucję, osobę prawą lub fizyczną, nadającego kwalifikacje zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli.

Nowością było też oddzielne uregulowanie w rozporządzeniu wymagań wobec dyrektorów szkół i ich zespołów przy placówkach dyplomatycznych i urzędach konsularnych RP. Wymagane kwalifikacje te były takie same, jak w szkołach krajowych, z tym, że dodatkowo konieczne było posiadanie umiejętności posługiwania się w stopniu średnio zaawansowanym językiem kraju pobytu lub językiem angielskim.

Możliwość zajmowania stanowiska dyrektora przez osobę nieposiadającą kwalifikacji pedagogicznych została rozszerzona na szkoły wszystkich typów, w których zostało utworzone stanowisko wicedyrektora lub inne stanowiska kierownicze do spraw pedagogicznych. Jednocześnie jednak zwiększono wymagania kwalifikacyjne wobec takich osób wymagając od nich wykształcenia wyższego magisterskiego, ukończenia studiów podyplomowych z zakresu zarządzania prowadzonych przez szkołę wyższą lub kursu z zakresu zarządzania oświatą prowadzonego przez zakład kształcenia nauczycieli, placówkę doskonalenia nauczycieli albo inną instytucję, osobę prawą lub fizyczną, nadającego kwalifikacje zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, co najmniej pięcioletniego stażu pracy oraz posiadania warunków zdrowotnych do zajmowania stanowiska nauczyciela potwierdzonych świadectwem lekarskim. Takie same warunki musiał spełniać kandydat na stanowisko dyrektora szkolnego schroniska młodzieżowego, z tym, że w jego przypadku wystarczającym wykształceniem było wykształcenie wyższe zawodowe.

Rozporządzenie z 1999 r. zwiększyło niewątpliwie wymagania kwalifikacyjne wobec dyrektorów szkół i placówek wprowadzając wymóg posiadania przez kandydatów na to stanowisko formalnego przygotowania z zakresu zarządzania lub zarządzania oświatą. Wymóg ten wynikał z uznania, że do pełnienia roli dyrektora szkoły przestała być wystarczająca standardowa wiedza pedagogiczna, ale konieczna jest również znajomość mechanizmów zarządzania zespołami ludzkimi i instytucjami publicznymi, w których działalności występuje wiele problemów z różnych dziedzin.

Zmiany wprowadzone w roku 2000

Omawiane rozporządzenie zostało znowelizowane rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lipca 2000 r. (Dz. U. Nr 70, poz. 823); tekst rozporządzenia nowelizującego stanowi Załącznik nr 1, część 3 do analizy. Zmiany polegały na uznaniu za spełnienie wymagań w zakresie ukończenia kursu kwalifikacyjnego z zakresu zarządzania oświatą również ukończonych do dnia wejścia w życie nowelizacji (tj. 1 września 2000 r.) albo przed tą datą rozpoczętych i zakończonych już po wejściu w życie nowelizacji, kursów doskonalących z zakresu zarządzania oświatą w wymiarze co najmniej 120 godzin zajęć. Zniesiono też zastrzeżenie, że studia podyplomowe z zakresu zarządzania są uwzględniane, jeżeli prowadziły je szkoły wyższe, ponieważ poprzednio prawdopodobnie przeoczono, że do prowadzenia studiów podyplomowych są uprawnione również jednostki Polskiej Akademii Nauk. Do zajmowania stanowiska dyrektora przedszkola, szkoły podstawowej oraz domu wczasów dziecięcych dopuszczono także nauczycieli mających ukończone nauczycielskie kolegium języków obcych. W odniesieniu do wymagań na stanowisko dyrektora szkoły zasadniczej uznano za wystarczające również posiadanie wykształcenia wyższego zawodowego. Rozszerzono ponadto możliwość zajmowania stanowiska dyrektora przez osobę niebędącą nauczycielem na wszystkie zespoły szkół, w których utworzono stanowisko wicedyrektora lub inne stanowisko kierownicze do spraw pedagogicznych.

Rozporządzenie wydane w roku 2003

Kolejne nowe rozporządzenie w omawianej sprawie zostało wydane przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w dniu 6 maja 2003 r. (Dz. U. Nr 89, poz. 826); tekst rozporządzenia stanowi Załącznik nr 1, część 4 do analizy. Rozporządzenie z 2003 r. powieliło przepisy z 1999 r. wprowadzając jedynie niewielkie zmiany. Uwzględniono wprowadzoną w 2000 r. w ustawie – Karta Nauczyciela nową instytucję oceny dorobku zawodowego nauczyciela ustalonej w trakcie procedury uzyskiwania stopni awansu zawodowego w ten sposób, że dopuszczono możliwość przedłożenia przez nauczyciela ubiegającego się o stanowisko dyrektora, w miejsce co najmniej dobrej oceny pracy, pozytywnej oceny dorobku zawodowego uzyskanej w okresie roku bezpośrednio przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora szkoły. Ponadto za spełnienie

wymagania dotyczącego przygotowania z zakresu zarządzania uznano, poza ukończeniem studiów podyplomowych z zakresu zarządzania oraz ukończeniem kursu kwalifikacyjnego w zakresie zarządzania oświatą, również ukończenie studiów wyższych z zakresu zarządzania. Wymóg posiadania świadectwa lekarskiego o spełnianiu warunków zdrowotnych niezbędnych do zajmowania stanowiska nauczyciela zastąpiono wymogiem posiadania zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym. Pozostałe zmiany miały znaczenie doprecyzowujące.

W niedługim czasie od wejścia w życie rozporządzenie z 6 maja 2003 r. zostało znowelizowane rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 października 2003 r. (Dz. U. Nr 189, poz. 1854); tekst rozporządzenia nowelizującego stanowi Załącznik nr 1, część 5 do analizy. Zmianę uzasadniano koniecznością kolejnego doprecyzowania warunków, jakie musi spełniać kandydat na dyrektora szkoły realizując szczególne zadania w systemie edukacji. W ocenie autorów rozporządzenia, z praktycznego stosowania dotychczasowych przepisów wynikało, że nie zabezpieczały one w sposób wystarczający przed występowaniem sytuacji, w których stanowiska kierownicze powierzane są osobom, które popełniły przestępstwo lub inne czyny uchybiające godności zawodu nauczyciela albo są o takie czyny podejrzane. Rozporządzenie wprowadziło przepisy uniemożliwiające ubieganie się o stanowisko dyrektora osobom:

- karanym jedną z kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 76 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela,
 - przeciwko którym toczy się postępowanie dyscyplinarne na podstawie ustawy – Karta Nauczyciela,
 - karanym za przestępstwo popełnione umyślnie,
 - wobec których toczy się postępowanie karne,
 - karanych zakazem pełnienia funkcji kierowniczych związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 147 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.).
- Autorzy rozporządzenia uzasadniali, że chodzi im o zabezpieczenie praw i wolności uczniów i rodziców oraz ich ochronę przed ewentualnym wyrządzeniem szkody. Nie przejmowali się natomiast możliwością wyrządzenia szkody nauczycielom chcącym ubiegać się o stanowiska kierownicze uspokajając w uzasadnieniu projektu rozporządzenia, że wprowadzenie regulacji

uniemożliwiających ubieganie się o stanowisko dyrektora szkoły czy placówki osobom podejrzanym o popełnienie przestępstwa lub innego czynu uchybiającego godności zawodu nauczyciela nie oznacza naruszenia zasady domniemania niewinności. Niestety życie dosyć szybko zweryfikowało ten urzędowy optymizm pokazując, że nowe przepisy dają okazję do ich wykorzystywania do rozgrywek personalnych i łatwego eliminowania z ubiegania się o stanowisko dyrektora osób niewygodnych, bądź uwikłanych w jakieś konflikty. Nic prostszego bowiem, niż wnieść przeciwko kandydatowi prywatny akt oskarżenia np. o zniesławienie (tzw. pyskówka) aby automatycznie eliminowało go to z ubiegania się o stanowisko dyrektora ze względu na toczące się przeciwko niemu postępowanie karne. Generalnie, nowelizacja i jej uzasadnienie mogły wywoływać wrażenie, że wśród nauczycieli nastąpiła jakaś eksplozja przestępczości i konieczne jest podjęcie zdecydowanych środków zaradczych, podczas gdy w rzeczywistości nic takiego nie miało miejsca. Być może chodziło o pokazanie zdecydowania i siły władzy w zwalczaniu rzekomej przestępczości.

Rozporządzenie wydane w roku 2008

Rozporządzenie z 6 maja 2003 r. utraciło moc z dniem 24 sierpnia 2009 r. w związku ze zmianami wprowadzonymi w ustawie o systemie oświaty ustawą z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 145, poz. 917, z późn. zm.). Nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej określające wymagania kwalifikacyjne wobec dyrektorów szkół i placówek zostało wydane dopiero w dniu 27 października 2009 r. (Dz. U. Nr 184, poz. 1436), a weszło w życie z dniem 11 listopada 2009 r.; tekst rozporządzenia stanowi Załącznik nr 1, część 6 do analizy. Powyższe oznacza, że przez ponad dwa miesiące w zakresie kwalifikacji wymaganych od kadry kierowniczej oświaty istniała luka prawna.

Zasadnicze wymagania kwalifikacyjne wobec dyrektorów szkół i placówek, które obowiązywały na podstawie poprzedniego rozporządzenia z 2003 r. zostały utrzymane. Najistotniejszą zmianą w stosunku do stanu poprzedniego było rozszerzenie listy szkół i placówek, w których stanowisko dyrektora mogą zajmować nauczyciele nieposiadający wykształcenia magisterskiego. Dotychczas nauczyciel mający wykształcenie licencjackie lub ukończone kolegium nauczycielskie albo nauczycielskie kolegium języków obcych mógł być dyrektorem przedszkola (z wyjątkiem specjalnego), szkoły podstawowej i gimnazjum

(z wyjątkiem specjalnych), domu wczasów dziecięcych i zasadniczej szkole zawodowej. W nowym rozporządzeniu możliwość taką rozciągnięto na stanowiska dyrektorów placówek oświatowo-wychowawczych, placówek kształcenia praktycznego, ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii i burs. Ukończenie wyższych studiów zawodowych lub nauczycielskiego kolegium języków obcych uznano również za wystarczające do zajmowania stanowiska dyrektora liceum profilowanego, technikum, technikum uzupełniającego i szkoły policealnej. Uzasadnieniem tej zmiany był fakt, iż w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400) w tych właśnie szkołach i placówkach odstąpiono od wymagania od nauczycieli posiadania wykształcenia magisterskiego. Czy rzeczywiście w aktualnych uwarunkowaniach zasadne było obniżanie wymagań kwalifikacyjnych zarówno wobec nauczycieli, jak i dyrektorów szkół? Jest to co najmniej dyskusyjne, jednak taki kierunek zmian wyraźnie przewija się w całym rozporządzeniu z 2009 r. Idąc tym samym torem myślenia w rozporządzeniu zrezygnowano z wymogu posiadania wykształcenia i przygotowania zawodowego odpowiadającego kierunkowi kształcenia w szkole lub zakresowi zadań placówki wobec dyrektora szkoły niebędącego nauczycielem. Uznano, że w przypadku dyrektora niebędącego nauczycielem kluczowe znaczenie ma wymóg posiadania odpowiedniego wykształcenia w zakresie zarządzania (np. ukończenia studiów podyplomowych z zakresu zarządzania) połączonego z praktycznymi umiejętnościami w tym zakresie, przy czym w wyobrażeniu autorów rozporządzenia umiejętności owe ma weryfikować wprowadzony w rozporządzeniu wymóg posiadania co najmniej dwuletniego stażu pracy na stanowisku kierowniczym. O efekty, czy ocenę pracy na stanowisku kierowniczym, już dyskretnie nie pytano.

W stosunku do osoby niebędącej nauczycielem zajmującej stanowisko dyrektora wprowadzono wymóg posiadania obywatelstwa polskiego bądź innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, a także wymóg posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych (okazuje się, że

dotychczas przepisy dopuszczały zajmowanie stanowiska dyrektora szkoły przez osobę niebędącą nauczycielem, która miała ograniczoną zdolność do czynności prawnych). Jako uzasadnienie tej zmiany podano ujednolicenie wymagań stawianych przed osobą niebędącą nauczycielem, chcącą zostać dyrektorem szkoły lub placówki, z wymaganiami określonymi dla nauczycieli w ustawie – Karta Nauczyciela. W rozporządzeniu zrezygnowano z dotychczas obowiązującego również wobec osób niebędących nauczycielami, kandydujących na stanowisko dyrektora, wymogu niekaralności karami dyscyplinarnymi przewidzianymi w ustawie – Karta Nauczyciela, jako że osoby te nie podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej określonej dla nauczycieli. Uszło chyba uwadze twórców rozporządzenia, że w ten sposób ukarany dyscyplinarnie nauczyciel może zwolnić się z pracy i już jako osoba niebędąca nauczycielem bez przeszkód kandydować na stanowisko dyrektora szkoły mimo, że kara orzeczona na podstawie Karty Nauczyciela nie została jeszcze zatarta.

Wprowadzono też warunek, by przeciwko osobie na stanowisku dyrektora szkoły nie toczyło się postępowanie o ubezwłasnowolnienie. Warunek ten korespondował z przepisami ustawy – Karta Nauczyciela, które jako warunek nawiązania stosunku pracy w drodze mianowania z nauczycielem mianowanym lub dyplomowanym wskazują właśnie taką okoliczność.

Zmiany wprowadzone w roku 2011

Już po dwóch latach stosowania rozporządzenia z 2009 r. ujawniła się potrzeba dokonania w nim zmian, które zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 listopada 2011 r. (Dz. U. Nr 254, poz. 1526); tekst rozporządzenia nowelizującego stanowi Załącznik nr 1, część 7 do analizy.

Pierwsza zmiana została dokonana w zakresie wymagań na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki dotyczących braku toczących się wobec kandydata na stanowisko dyrektora postępowań karnych lub postępowania o ubezwłasnowolnienie. Przypomnę, że w 2003 r. wprowadzono wymóg, aby przeciwko osobie na stanowisku dyrektora szkoły lub placówki nie toczyło się postępowanie karne. W 2009 r. z kolei wprowadzono jeszcze wymóg, by nie toczyło się też postępowanie o ubezwłasnowolnienie. Ponieważ wymagania te doprowadzały do nadużyć (wszczynanie przeciwko kandydatom na stanowiska dyrektorów szkół i placówek bezzasadnych postępowań karnych z oskarżenia prywatnego

lub postępowań o ubezwłasnowolnienie) w nowelizacji zrezygnowano z wymagania, aby wobec kandydata na stanowisko dyrektora nie toczyło się postępowanie o ubezwłasnowolnienie, a w odniesieniu do postępowań karnych eliminujących kandydata z ubiegania się o stanowisko dyrektora szkoły zawężono je wyłącznie do postępowań o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego. Obydwie zmiany były jak najbardziej racjonalne.

W nowelizacji zmienione zostały wymagania dla dyrektora szkoły lub zespołu szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym i przedstawicielstwie wojskowym RP. Uzasadnione to było specyfiką działalności tych szkół, a przede wszystkim faktem, że ich siedziby znajdują się poza granicami kraju. Nauczyciel mianowany lub dyplomowany ubiegający się o stanowisko dyrektora takiej szkoły lub zespołu musiał spełniać wszystkie warunki wymagane wobec dyrektorów szkół krajowych, ale dodatkowo wprowadzono wobec niego wymóg ukończenia kursu kwalifikacyjnego z zakresu zarządzania szkołami i szkolnymi punktami konsultacyjnymi za granicą, organizowanego na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, prowadzonego w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin; wymóg ten ma wejść w życie z dniem 1 września 2014 r. W nowelizacji doprecyzowano również, że wymagane wobec tej grupy dyrektorów posiadanie znajomości języka kraju pobytu lub języka angielskiego polega na osiągnięciu co najmniej poziomu biegłości językowej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Znajomość języka na odpowiednim poziomie stanowi oczywisty warunek aktywnego działania na terenie kraju, w którym ma siedzibę szkoła. Analogiczne wymagania zostały też wprowadzone wobec osoby niebędącej nauczycielem kandydującej na stanowisko szkoły lub zespołu szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym i przedstawicielstwie wojskowym RP. W nowelizacji opisano także wymagania wobec kierowników szkolnych punktów konsultacyjnych działających przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych RP. Generalnie, większa część nowelizacji z 2011 r. była poświęcona określeniu wymagań właśnie wobec kadry kierowniczej szkół działających za granicą, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Rozdział 3. Regulamin konkursu na stanowisko dyrektora szkoły

Wspominałem już wcześniej, omawiające pierwotne regulacje ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, dotyczące wyboru dyrektora szkoły i placówki, że początkowo w tekście ustawy kwesta ustalenia regulaminu konkursu i działania komisji konkursowej była pozostawiona wyłącznej kompetencji organów prowadzących szkoły. Stan taki istniał bardzo długo, bo aż do 2003 r., kiedy to ustawą z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 137, poz. 1304) wprowadzono w art. 36a nowy przepis ust. 7a przewidujący, że konkurs na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki będzie się odbywał w sposób jednakowy we wszystkich szkołach i placówkach publicznych na podstawie rozporządzenia wydanego przez Ministra Edukacji Narodowej, a w odniesieniu do szkół i placówek artystycznych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Szczegółowe wytyczne zawarte w treści upoważnienia ustawowego nakazywały ministrowi uwzględnić w rozporządzeniu m.in. sposób ogłaszania konkursu oraz sposób nadzorowania prawidłowości postępowania konkursowego przez organ prowadzący szkołę lub placówkę.

Wydanie rozporządzenia w sprawie konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki miało pozwolić na wyeliminowanie rozbieżności w zakresie przeprowadzania konkursów przez organy prowadzące dzięki uregulowaniu w sposób powszechnie obowiązujący zasad przeprowadzania konkursu, sposobu jego ogłaszania, trybu pracy komisji konkursowych oraz nadzorowania prawidłowości postępowania konkursowego. Zaletą takiego rozwiązania miało też być ujednolicenie w całym kraju zasad przeprowadzania konkursów na stanowiska dyrektorów szkół i placówek. Powoływano się na to, że zmiana wychodzi naprzeciw postulatом zgłaszanym przez środowiska oświatowe oraz na fakt, że stosowanie dotychczasowych, mało szczegółowych przepisów stwarzało wiele problemów z ich interpretacją. Rzeczywiście, szczególnie po przejęciu prowadzenia szkół przez gminy, a następnie pozostałych szkół i placówek przez samorząd powiatowy i samorząd województwa, odnotowywano wiele wątpliwości i sporów na tle określenia regulaminu konkursu, poczynając choćby od kwestii, który organ jednostki samorządu terytorialnego jest właściwy do ustalenia regulaminu (organ stanowiący, czy wykonawczy?), poprzez charakter prawny uchwały określającej regulamin (akt prawa miejscowego, czy nie?).

Rozporządzenie wydane w roku 2003

W dniu 1 listopada 2003 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 października 2003 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki i trybu pracy komisji konkursowej (Dz. U. Nr 189, poz. 1855); tekst rozporządzenia stanowi Załącznik nr 2, część 1 do analizy. Rozporządzenie przewidywało, że konkurs na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki ogłaszał organ prowadzący. Ogłoszenie o konkursie, którego wzór określono w załączniku do rozporządzenia, musiało być zamieszczane w dwóch dziennikach: jednym o zasięgu wojewódzkim i jednym o zasięgu lokalnym. Termin na składanie ofert nie mógł być krótszy niż 14 dni od dnia ukazania się ogłoszenia. Skład komisji konkursowej wynikał bezpośrednio z ustawy, natomiast rozporządzenie wskazywało, że przewodniczącego komisji wyznaczał organ prowadzący. Dla prowadzenia prac przez komisję wymagane było wysokie quorum – co najmniej 2/3 składu. Prace komisji przebiegały w dwóch etapach: w pierwszym komisja sprawdzała spełnianie warunków formalnych przez oferty, a w drugim dokonywała merytorycznej oceny kandydatów dopuszczonych do tej części postępowania konkursowego. Ocenie podlegała w szczególności przedstawiana przez kandydatów koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły lub placówki. Wybór kandydata następował w głosowaniu tajnym. Każdy z członków komisji dysponował jednym głosem. Do wyłonienia kandydata potrzebne było uzyskanie przez niego głosów co najmniej połowy członków komisji obecnych na posiedzeniu. Jeżeli żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej większości, komisja przystępowała do drugiego głosowania, w którym decydowała zwykła większość głosów. Organ prowadzący szkołę lub placówkę miał prawo unieważnić konkurs i zarządzić jego ponowne przeprowadzenie w przypadku, gdy stwierdzono:

- nieuzasadnione odrzucenie oferty,
- przeprowadzenie postępowania przez komisję bez spełnienia warunku quorum,
- inne nieprawidłowości w postępowaniu konkursowym, które mogły wpłynąć na wynik konkursu.

Wzór ogłoszenia o konkursie określał dokumenty i oświadczenia, jakie kandydat był obowiązany dołączyć do oferty. Warto podkreślić, że o niekaralności kandydat składał jedynie pisemne oświadczenie.

Rozporządzenie z 2003 r. nie było szczególnie drobiazgowo ograniczając się do podania podstawowych zasad, według jakich miały przebiegać prace komisji.

Rozporządzenie wydane w roku 2010

W związku ze zmianami w ustawie o systemie oświaty, wprowadzonymi ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458) zaistniała konieczność wydania przez Ministra Edukacji Narodowej nowego rozporządzenia, które zastąpiło rozporządzenie z 2003 r.

Nowe rozporządzenie z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub publicznej placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej (Dz. U. Nr 60, poz. 373) częściowo powtarzało rozwiązania przyjęte w poprzednim z 2003 r.; treść rozporządzenia stanowi Załącznik nr 2, część 2 do analizy. Najistotniejsze zmiany w stosunku do stanu dotychczasowego to:

- odstąpienie od podawania w załączniku do rozporządzenia wzoru ogłoszenia o konkursie na rzecz wyliczenia w rozporządzeniu dokumentów wymaganych od kandydatów,
- rozszerzenie listy tych dokumentów o: kopię dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz poświadczającego obywatelstwo kandydata, oświadczenie, że kandydat ma pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych (dotyczyło osoby niebędącej nauczycielem), oświadczenie, że kandydat będący nauczycielem akademickim nie był karany karą dyscyplinarną na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Rozporządzenie przewidywało również obowiązek złożenia przez kandydata oświadczenia o dopełnieniu obowiązku złożenia oświadczenia lustracyjnego na podstawie ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.).

W rozporządzeniu określono, że kandydat składa dokumenty w oryginale albo ich kopie poświadczone przez siebie za zgodność z oryginałem; na żądanie organu prowadzącego kandydat musiał jednak zamiast kopii przedstawić oryginały dokumentów.

W stosunku do poprzedniego stanu zrezygnowano z obowiązku publikowania ogłoszenia o konkursie w co najmniej dwóch dziennikach o zasięgu lokalnym i wojewódzkim.

Obowiązek ten wiązał się z poważnym obciążeniem budżetów organów prowadzących publiczne przedszkola, szkoły i placówki. W rozporządzeniu przyjęto, że podstawowym sposobem publikacji informacji o ogłoszeniu konkursu będzie jej zamieszczenie na stronie internetowej organu prowadzącego i w miejscu ogólnodostępnym w jego siedzibie lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób, a ponadto, w zależności od tego, czy organem prowadzącym dane przedszkole, szkołę lub placówkę jest jednostka samorządu terytorialnego, czy inny organ – również odpowiednio, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej właściwego kuratorium oświaty oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej organu prowadzącego. Informacja taka może również zostać zamieszczona w dzienniku o zasięgu wojewódzkim.

W rozporządzeniu doprecyzowano, iż rozstrzygnięcia w przedmiocie dopuszczenia lub odmowy dopuszczenia kandydata do postępowania konkursowego są podejmowane przez komisję w formie uchwały, która jest podejmowana zwykłą większością głosów. Analiza ofert złożonych przez kandydatów oraz podejmowanie uchwał w sprawie dopuszczenia kandydatów do postępowania konkursowego odbywa się bez udziału kandydatów, którzy dopiero po zakończeniu tej fazy postępowania zostaną poinformowani o dopuszczeniu bądź odmowie dopuszczenia do konkursu. Uproszczone także procedurę informowania kandydatów o odmowie dopuszczenia do postępowania konkursowego i przyjęto, że przewodniczący komisji poinformuje kandydata na piśmie o przyczynach odmowy jedynie na wniosek kandydata złożony w terminie 3 dni od otrzymania ustnej informacji o odmowie dopuszczenia do postępowania konkursowego.

W rozporządzeniu wprowadzono zasadę, że kandydat na stanowisko dyrektora zostaje wyłoniony, jeżeli jeden z uczestników otrzyma bezwzględną większość głosów obecnych członków komisji (tj. 50% + jeden głos). Brak spełnienia powyższego warunku w kolejnych możliwych trzech głosowaniach skutkuje stwierdzeniem nierozstrzygnięcia konkursu. W stosunku do dotychczasowej listy przypadków, w jakich organ prowadzący może unieważnić konkurs, wprowadzono kolejną przesłankę w postaci naruszenia tajności głosowania.

Nowe rozporządzenie jest znacznie bardziej szczegółowe od poprzedniego – np. uregulowano w nim, jakie składniki powinien zawierać protokół z obrad komisji konkursowej.

Zmiana wprowadzona w roku 2011

Jedyna, jak dotychczas, zmiana rozporządzenia z 2009 r. została dokonana rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 października 2011 r. (Dz. U. Nr 254, poz. 1525) i była konsekwencją zmian wprowadzonych w 2011 r. w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 października 2009 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek. Zmiany polegały na ograniczeniu zakresu oświadczeń o nietoczących się postępowaniach karnych do postępowań o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego i postępowań dyscyplinarnych. Zrezygnowano natomiast z oświadczenia, że nie toczy się postępowanie o ubezwłasnowolnienie. Tekst nowelizacji z 2011 r. stanowi Załącznik nr 2, część 3 do analizy.

Załącznik nr 1. Rozporządzenie w sprawie wymagań na stanowisku dyrektora szkoły

Załącznik nr 1, część 1

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 31 stycznia 1996 r.

w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać osoby zajmujące stanowiska dyrektorów oraz inne stanowiska kierownicze w poszczególnych typach szkół i placówek

(Dz. U. Nr 20, poz. 91)

Na podstawie art. 36 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 26, poz. 113 i Nr 54, poz. 254, z 1993 r. Nr 127, poz. 585, z 1994 r. Nr 1, poz. 3 i Nr 53, poz. 215 oraz z 1995 r. Nr 101, poz. 504) zarządza się, co następuje:

§ 1. Stanowisko dyrektora przedszkola i szkoły (placówki) wymienionych w art. 2 pkt 1-5 oraz 7, 9 i 10 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 26, poz. 113 i Nr 54, poz. 254, z 1993 r. Nr 127, poz. 585, z 1994 r. Nr 1, poz. 3 i Nr 53, poz. 215 oraz z 1995 r. Nr 101, poz. 504) może być powierzone, z uwzględnieniem § 2-5, nauczycielowi lub nauczycielowi akademickiemu, który:

- 1) posiada wyższe wykształcenie magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym oraz inne kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w tej szkole (placówce),
- 2) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub pięcioletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego,
- 3) uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich pięciu lat pracy w szkole (placówce) lub pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy w szkole wyższej, jeżeli stanowisko dyrektora obejmuje bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia w szkole wyższej, albo dobrą opinię o pracy na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych w urzędach organów administracji rządowej,
- 4) posiada potwierdzone aktualnym świadectwem lekarskim warunki zdrowotne niezbędne do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub placówki.

§ 2. Stanowisko dyrektora przedszkola i szkoły podstawowej, z wyjątkiem przedszkoli specjalnych i szkół specjalnych, może być powierzone również nauczycielowi, który posiada wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym lub ukończone kolegium nauczycielskie albo studium nauczycielskie oraz inne kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w tej szkole (przedszkolu) i spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-4.

§ 3. Stanowisko dyrektora domu wczasów dziecięcych, ogniska wychowawczego, świetlicy i klubu środowiskowych, w tym: świetlicy dworcowej i klubu dworcowego, świetlicy i klubu profilaktyczno-wychowawczych oraz świetlicy i klubu terapeutycznych - może być powierzone nauczycielowi spełniającemu warunki określone w § 1 lub w § 2.

§ 4. Stanowisko dyrektora szkoły zasadniczej może być powierzone również nauczycielowi, który posiada wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym o kierunku zgodnym z profilem kształcenia szkoły i spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-4.

§ 5. Stanowisko dyrektora zespołu szkół (placówek) może być powierzone nauczycielowi, który posiada kwalifikacje wymagane od nauczyciela szkoły (placówki) wchodzącej w skład zespołu, w której wymagania kwalifikacyjne wobec nauczycieli są najwyższe, a ponadto spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-4.

§ 6. Stanowisko dyrektora centrum kształcenia ustawicznego i szkolnego schroniska młodzieżowego może być powierzone również osobie, która:

- 1) posiada wyższe wykształcenie o kierunku przydatnym do zajmowania stanowiska dyrektora placówki, zgodnym z jej statutową działalnością, wskazanym przez organ prowadzący – chociażby nie posiadała kwalifikacji pedagogicznych,
- 2) posiada co najmniej ośmioletni staż pracy zawodowej,
- 3) legitymuje się dobrą opinią z ostatniego miejsca pracy.

§ 7. Stanowisko wicedyrektora przedszkola i szkoły (placówki), o których mowa w § 1, może być powierzone nauczycielowi spełniającemu warunki określone w § 1 lub w § 2, z tym że wymagany staż pracy wynosi cztery lata i do tego okresu odnosi się wymóg uzyskania co najmniej dobrej oceny pracy, w stosunku do nauczycieli akademickich – pozytywnej oceny pracy, a w stosunku do nauczycieli zatrudnionych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych w urzędach organów administracji rządowej – dobrej opinii o pracy.

§ 8. Stanowisko kierownika warsztatów szkolnych i jego zastępcy oraz stanowisko kierownika szkolenia praktycznego może być powierzone nauczycielowi posiadającemu co najmniej wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym, a ponadto spełniającemu warunki określone w § 1 pkt 2-4, z tym że stanowisko zastępcy kierownika warsztatów szkolnych – nauczycielowi posiadającemu co najmniej czteroletni staż pracy i dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy.

§ 9. Stanowisko kierownika świetlicy szkolnej, kierownika internatu i jego zastępcy może być powierzone nauczycielowi posiadającemu kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela odpowiedniego typu szkoły (placówki) i co najmniej czteroletni staż pracy, dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy oraz spełniającemu warunek określony w § 1 pkt 4.

§ 10. Inne niż wymienione w § 1-9 stanowiska kierownicze, tworzone zgodnie ze statutami szkół (placówek) lub przepisami odrębnymi, mogą być powierzone nauczycielom posiadającym w dniu powierzenia stanowiska kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole (placówce), w której stanowisko kierownicze jest tworzone, posiadającym co najmniej trzyletni staż pracy pedagogicznej oraz co najmniej dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich trzech lat pracy, w odniesieniu zaś do nauczycieli akademickich – pozytywną ocenę pracy, a nauczycieli zatrudnionych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych w urzędach organów administracji rządowej – dobrą opinię o pracy; nauczyciele i nauczyciele akademicy powinni również spełniać warunki określone w § 1 pkt 4.

§ 11. Osoby zajmujące stanowiska dyrektorów szkół (placówek) lub inne stanowiska kierownicze w szkołach (placówkach) w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a nie spełniające ustalonych w nim wymagań, mogą je zajmować do końca okresu, na który je powierzono, jednak nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 1998 r.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1, część 2

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 15 lutego 1999 r.

w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać osoby zajmujące stanowiska dyrektorów oraz inne stanowiska kierownicze w przedszkolach oraz w poszczególnych typach szkół i placówek

(Dz. U. Nr 14, poz. 126)

Na podstawie art. 36 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126) zarządza się, co następuje:

§ 1. Stanowisko dyrektora przedszkola i szkoły (placówki), wymienionych w art. 2 pkt 1-5 oraz 7, 9 i 10 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126), może być powierzone nauczycielowi lub nauczycielowi akademickiemu, który:

- 1) posiada wyższe wykształcenie magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym oraz kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w tym przedszkolu lub szkole (placówce),
- 2) posiada ukończone studia podyplomowe z zakresu zarządzania prowadzone przez szkołę wyższą lub kurs z zakresu zarządzania oświatą prowadzony przez zakład kształcenia nauczycieli, placówkę doskonalenia nauczycieli albo inną instytucję, osobę prawną lub fizyczną, jeżeli kurs nadaje kwalifikacje w sposób określony w przepisach w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli,
- 3) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub pięcioletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego,
- 4) w okresie pięciu lat bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy w przedszkolu lub szkole (placówce) lub pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy w szkole wyższej, jeżeli stanowisko dyrektora obejmuje bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia w szkole wyższej,
- 5) posiada potwierdzone aktualnym świadectwem lekarskim warunki zdrowotne niezbędne do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu lub w danym typie szkoły (placówki).

§ 2. 1. Stanowisko dyrektora przedszkola i szkoły podstawowej, z wyjątkiem przedszkoli specjalnych i szkół podstawowych specjalnych oraz szkół artystycznych, może być powierzone również nauczycielowi, który posiada wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym lub ukończone kolegium nauczycielskie albo studium nauczycielskie oraz kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w tej szkole (przedszkolu) i spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-5.

2. Stanowisko dyrektora gimnazjum, z wyjątkiem gimnazjum specjalnego, może być powierzone również nauczycielowi, który posiada wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym i spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-5.

§ 3. Stanowisko dyrektora szkoły oraz zespołu szkół przy placówce dyplomatycznej lub konsularnej Rzeczypospolitej Polskiej może być powierzone nauczycielowi, który:

- 1) posiada wykształcenie, o którym mowa w § 1, z tym że nauczyciel musi posiadać kwalifikacje do nauczania jednego z przedmiotów, które szkoła realizuje,
- 2) posługuje się w stopniu średnio zaawansowanym językiem kraju pobytu lub językiem angielskim,
- 3) spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-5.

§ 4. Stanowisko dyrektora domu wczasów dziecięcych, ogniska wychowawczego, świetlicy i klubu środowiskowego, w tym: świetlicy dworcowej i klubu dworcowego, świetlicy i klubu profilaktyczno-wychowawczych oraz świetlicy i klubu terapeutycznych – może być powierzone nauczycielowi spełniającemu warunki określone w § 1 lub w § 2.

§ 5. Stanowisko dyrektora szkoły zasadniczej może być powierzone również nauczycielowi, który posiada wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym o kierunku zgodnym z profilem kształcenia szkoły i spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-5.

§ 6. Stanowisko dyrektora zespołu szkół (placówek) może być powierzone nauczycielowi, który posiada kwalifikacje wymagane od nauczyciela szkoły (placówki) wchodzącej w skład zespołu, w której wymagania kwalifikacyjne wobec nauczycieli są najwyższe, a ponadto spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-5.

§ 7. Stanowisko dyrektora szkolnego schroniska młodzieżowego może być powierzone również osobie, która:

- 1) posiada wyższe wykształcenie – chociażby nie posiadała kwalifikacji pedagogicznych,
- 2) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy zawodowej,
- 3) spełnia warunki określone w § 1 pkt 2 i 5.

§ 8. W szkołach wszystkich typów, w których zostało utworzone stanowisko wicedyrektora lub inne stanowiska kierownicze do spraw pedagogicznych, stanowisko dyrektora szkoły można powierzyć osobie nie posiadającej kwalifikacji pedagogicznych, jeżeli osoba ta spełnia następujące warunki:

- 1) posiada wyższe wykształcenie magisterskie,
- 2) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy zawodowej,
- 3) spełnia warunki określone w § 1 pkt 2 i 5.

§ 9. Stanowisko wicedyrektora przedszkola i szkoły (placówki), o których mowa w § 1, w tym wicedyrektora do spraw pedagogicznych, może być powierzone nauczycielowi spełniającemu warunki w zakresie wykształcenia określone w § 1 pkt 1 lub § 2 oraz:

- 1) posiadającemu co najmniej czteroletni staż pracy pedagogicznej lub pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego,
- 2) posiadającemu co najmniej dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy, w odniesieniu do nauczycieli akademickich – pozytywną ocenę pracy,
- 3) spełniającemu warunek określony w § 1 pkt 5.

§ 10. Stanowisko kierownika warsztatów szkolnych i jego zastępcy oraz stanowisko kierownika szkolenia praktycznego może być powierzone nauczycielowi posiadającemu co najmniej wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym, a ponadto spełniającemu warunki określone w § 1 pkt 3-5, z tym że stanowisko zastępcy kierownika warsztatów szkolnych może być powierzone nauczycielowi posiadającemu co najmniej czteroletni staż pracy i dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy.

§ 11. Stanowisko kierownika świetlicy szkolnej, kierownika internatu i jego zastępcy może być powierzone nauczycielowi posiadającemu kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela świetlicy szkolnej lub internatu odpowiedniego typu szkoły (placówki) i co najmniej czteroletni staż pracy, dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy oraz spełniającemu warunek określony w § 1 pkt 5.

§ 12. Inne niż wymienione w § 1-11 stanowiska kierownicze, tworzone zgodnie ze statutami szkół (placówek) lub przepisami odrębnymi, mogą być powierzone nauczycielom posiadającym w dniu powierzenia stanowiska kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole (placówce), w której stanowisko kierownicze jest tworzone, oraz:

- 1) posiadającym co najmniej trzyletni staż pracy pedagogicznej lub pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego,
- 2) posiadającym co najmniej dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich trzech lat pracy, w odniesieniu do nauczycieli akademickich – pozytywną ocenę pracy,
- 3) spełniającym warunek określony w § 1 pkt 5.

§ 13. Stanowiska dyrektorów szkół i placówek lub inne stanowiska kierownicze w szkołach i placówkach mogą być powierzone osobom zatrudnionym na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych w urzędach organów administracji rządowej, kuratoriach oświaty oraz specjalistycznej jednostce nadzoru pedagogicznego i spełniającym wymogi określone w rozporządzeniu, z wyjątkiem wymogu posiadania co najmniej dobrej oceny pracy.

§ 14. Osoby zajmujące w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stanowiska:

- 1) dyrektorów szkół i placówek lub inne stanowiska kierownicze w szkołach lub placówkach artystycznych,
- 2) dyrektorów centrów kształcenia ustawicznego,
- 3) kierowników świetlic szkolnych, kierowników internatów i ich zastępców,

a nie spełniające ustalonych w rozporządzeniu warunków w zakresie wykształcenia, mogą zajmować te stanowiska nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 1999 r.

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r., z wyjątkiem § 1 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Załącznik nr 1, część 3

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ**

z dnia 14 lipca 2000 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać osoby zajmujące stanowiska dyrektorów oraz inne stanowiska kierownicze w przedszkolach oraz w poszczególnych typach szkół i placówek.

(Dz. U. Nr 70, poz. 823)

Na podstawie art. 36 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239 i Nr 48, poz. 550) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać osoby zajmujące stanowiska dyrektorów oraz inne stanowiska kierownicze w przedszkolach oraz w poszczególnych typach szkół i placówek (Dz. U. Nr 14, poz. 126) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) posiada ukończone studia podyplomowe z zakresu zarządzania lub kurs z zakresu zarządzania oświatą, jeżeli kurs nadaje kwalifikacje w sposób określony w przepisach w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli,";

2) § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. 1. Stanowisko dyrektora przedszkola i szkoły podstawowej, z wyjątkiem przedszkoli specjalnych, szkół podstawowych specjalnych i szkół artystycznych, oraz stanowisko dyrektora domu wczasów dziecięcych może być powierzone również nauczycielowi, który posiada wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym lub ukończone kolegium nauczycielskie albo nauczycielskie kolegium języków obcych oraz kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w tym przedszkolu lub szkole (placówce) i spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-5.

2. Stanowisko dyrektora gimnazjum, z wyjątkiem gimnazjum specjalnego, oraz stanowisko dyrektora szkoły zasadniczej może być powierzone również nauczycielowi, który posiada wyższe wykształcenie zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym oraz kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w tej szkole i spełnia warunki określone w § 1 pkt 2-5.";

3) skreśla się § 4 i 5;

4) § 8 otrzymuje brzmienie:

"§ 8. W szkołach wszystkich typów oraz w zespołach szkół, w których zostało utworzone stanowisko wicedyrektora lub inne stanowiska kierownicze do spraw pedagogicznych, stanowisko dyrektora szkoły (zespołu szkół) można powierzyć osobie nie posiadającej kwalifikacji pedagogicznych, jeżeli osoba ta spełnia następujące warunki:

1) posiada wyższe wykształcenie magisterskie,

2) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy zawodowej,

3) spełnia warunki określone w § 1 pkt 2 i 5.";

5) skreśla się § 10 i 11;

6) w § 12 wyrazy "w § 1-11" zastępuje się wyrazami "w § 1-9";

7) § 13 otrzymuje brzmienie:

"§ 13. Stanowiska dyrektorów przedszkoli, szkół (placówek) i zespołów szkół (placówek) lub inne stanowiska kierownicze w przedszkolach, szkołach i placówkach mogą być powierzone nauczycielom zatrudnionym na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych w urzędach organów administracji rządowej, kuratoriach oświaty, specjalistycznej jednostce nadzoru pedagogicznego, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisjach egzaminacyjnych oraz nauczycielom urlopowanym lub zwolnionym z obowiązku świadczenia pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234, z 1994 r. Nr 43, poz. 163, z 1996 r. Nr 1, poz. 2, Nr 24, poz. 110, Nr 61, poz. 283, Nr 75, poz. 355

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

i Nr 152, poz. 723, z 1997 r. Nr 82, poz. 518, Nr 88, poz. 554, Nr 96, poz. 589 i Nr 121, poz. 769), spełniającym wymogi określone w rozporządzeniu, z wyjątkiem wymogu posiadania co najmniej dobrej oceny pracy."

§ 2. Warunek określony w § 1 pkt 1 spełniają również osoby, które do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia – po dniu 1 stycznia 1992 r. – ukończyły kurs doskonalący, prowadzony przez szkołę wyższą, zakład kształcenia nauczycieli, placówkę doskonalenia nauczycieli, instytucję, stowarzyszenie, inną osobę prawną lub fizyczną, z zakresu zarządzania oświatą w wymiarze zajęć co najmniej 120 godzin albo rozpoczęły taki kurs przed dniem wejścia w życie rozporządzenia i ukończyły go po dniu wejścia w życie rozporządzenia.

§ 3. 1. Nauczyciele, którym powierzono stanowiska dyrektorów gimnazjów przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a którzy nie posiadają kwalifikacji wymaganych do zajmowania stanowiska nauczyciela w gimnazjum, mogą zajmować te stanowiska do końca okresu, na który je powierzono, jednak nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2002 r.

2. Nauczyciele, którym powierzono stanowiska dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, posiadający ukończone studium nauczycielskie, mogą zajmować te stanowiska do końca okresu, na który je powierzono, jednak nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2003 r.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1, część 4

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU¹⁾**

z dnia 6 maja 2003 r.

w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek

(Dz. U. Nr 89, poz. 826)

Na podstawie art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Stanowisko dyrektora przedszkola, szkoły i placówki, o których mowa w art. 2 pkt 1-5, 7 i 10 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, może być powierzone nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który:

- 1) ukończył studia wyższe magisterskie i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu, szkole lub placówce;
- 2) ukończył studia wyższe lub studia podyplomowe z zakresu zarządzania albo kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą, prowadzony zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli;
- 3) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub pięcioletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;
- 4) w okresie pięciu lat bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska dyrektora uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy w przedszkolu, szkole lub placówce, a w przypadku nauczyciela akademickiego - pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy w szkole wyższej, jeżeli stanowisko dyrektora obejmuje bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia w szkole wyższej, albo w okresie roku bezpośrednio przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora uzyskał pozytywną ocenę dorobku zawodowego;
- 5) posiada zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym.

§ 2. 1. Stanowisko dyrektora przedszkola i szkoły podstawowej, z wyjątkiem przedszkola specjalnego, szkoły podstawowej specjalnej i szkoły artystycznej, oraz stanowisko dyrektora domu wczasów dziecięcych może być powierzone również nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który ukończył studia wyższe zawodowe i posiada przygotowanie pedagogiczne lub ukończył kolegium nauczycielskie albo nauczycielskie kolegium języków obcych oraz posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu, szkole lub placówce i spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-5.

2. Stanowisko dyrektora gimnazjum, z wyjątkiem gimnazjum specjalnego, oraz stanowisko dyrektora zasadniczej szkoły zawodowej może być powierzone również nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który ukończył studia wyższe zawodowe i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole i spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-5.

§ 3. Stanowisko dyrektora szkoły i zespołu szkół oraz stanowisko kierownika szkolnego punktu konsultacyjnego przy placówce dyplomatycznej lub konsularnej Rzeczypospolitej Polskiej może być powierzone nauczycielowi, który:

- 1) ukończył studia wyższe magisterskie i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole, zespole szkół lub szkolnym punkcie konsultacyjnym;
- 2) posiada znajomość języka kraju pobytu lub języka angielskiego w stopniu średniozaawansowanym;
- 3) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-5.

§ 4. Stanowisko dyrektora zespołu szkół lub placówek może być powierzone nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole lub placówce wchodzącej w skład zespołu, w której wymagania kwalifikacyjne wobec nauczycieli są najwyższe, oraz spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-5.

§ 5. 1. Stanowisko dyrektora przedszkola, szkoły, placówki oraz zespołu szkół lub placówek może być powierzone osobie niebędącej nauczycielem, która:

- 1) ukończyła studia wyższe magisterskie;
- 2) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy;
- 3) posiada wykształcenie i przygotowanie zawodowe odpowiadające kierunkowi kształcenia w szkole lub zakresowi zadań placówki;
- 4) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2 i 5.

2. Stanowisko dyrektora szkolnego schroniska młodzieżowego może być powierzone również osobie niebędącej nauczycielem, która:

- 1) ukończyła studia wyższe;
- 2) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy;
- 3) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2 i 5.

§ 6. Stanowisko wicedyrektora przedszkola, szkoły i placówki, o których mowa w art. 2 pkt 1-5, 7 i 10 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, może być powierzone nauczycielowi, który:

- 1) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 1 lub § 2;
- 2) posiada co najmniej czteroletni staż pracy pedagogicznej lub czteroletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;
- 3) posiada co najmniej dobrą ocenę pracy, a w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywną ocenę pracy, uzyskaną w okresie czterech lat bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska wicedyrektora, albo pozytywną ocenę dorobku zawodowego uzyskaną w okresie roku bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska wicedyrektora;
- 4) spełnia wymóg określony w § 1 pkt 5.

§ 7. Stanowisko kierownicze, inne niż wymienione w § 1-6, tworzone zgodnie ze statutami: przedszkola, szkoły i placówki oraz zespołu szkół lub placówek, może być powierzone nauczycielowi, który:

- 1) posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu, szkole i placówce oraz zespole szkół lub placówek, w których stanowisko kierownicze jest tworzone;
- 2) posiada co najmniej trzyletni staż pracy pedagogicznej lub trzyletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;
- 3) posiada co najmniej dobrą ocenę pracy, a w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywną ocenę pracy, uzyskaną w okresie trzech lat bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska kierowniczego, albo pozytywną ocenę dorobku zawodowego uzyskaną w okresie roku bezpośrednio przed powierzeniem takiego stanowiska;
- 4) spełnia wymóg określony w § 1 pkt 5.

§ 8. Stanowisko dyrektora przedszkola, szkoły i placówki oraz zespołu szkół lub placówek albo inne stanowisko kierownicze w przedszkolu, szkole i placówce oraz zespole szkół lub placówek może być powierzone również nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, zatrudnionemu na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych w urzędzie organu administracji rządowej, kuratorium oświaty, Centrum Edukacji Artystycznej, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisjach egzaminacyjnych oraz nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu urlopowanemu lub zwolnionemu z obowiązku świadczenia pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.³⁾), spełniającemu wymagania określone w rozporządzeniu, z wyjątkiem wymogu posiadania co najmniej dobrej oceny pracy albo pozytywnej oceny dorobku zawodowego.

§ 9. 1. Wymóg, o którym mowa w § 1 pkt 2, spełniają również osoby, które:

- 1) w okresie od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 1 września 2000 r. ukończyły kurs doskonalący z zakresu zarządzania oświatą w wymiarze zajęć co najmniej 120 godzin, prowadzony przez szkołę wyższą, zakład kształcenia nauczycieli, placówkę doskonalenia nauczycieli, stowarzyszenie lub inną instytucję, a także inną osobę prawną lub osobę fizyczną;
- 2) rozpoczęły taki kurs przed dniem 1 września 2000 r. i ukończyły go do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

2. W konkursach na stanowisko dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki oraz zespołu szkół lub placówek, ogłoszonych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, wymóg, o którym mowa w § 1 pkt 5, spełniają również osoby, które przedstawiły świadectwo lekarskie potwierdzające posiadanie warunków zdrowotnych niezbędnych do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu lub w danym typie szkoły (placówki).

§ 10. Nauczyciele, którym powierzono stanowiska dyrektorów przedszkoli lub szkół podstawowych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, posiadający ukończone studium nauczycielskie, mogą zajmować te stanowiska nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2003 r.

§ 11. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać osoby zajmujące stanowiska dyrektorów oraz inne stanowiska kierownicze w przedszkolach oraz w poszczególnych typach szkół i placówek (Dz. U. Nr 14, poz. 126 oraz z 2000 r. Nr 70, poz. 823).

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej i Sportu kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. Nr 97, poz. 866).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615, z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683 oraz z 2003 r. Nr 6, poz. 65.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1080 i Nr 128, poz. 1405 oraz z 2002 r. Nr 135, poz. 1146 i Nr 240, poz. 2052.

Załącznik nr 1, część 5

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU¹⁾
z dnia 23 października 2003 r.**

zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek

(Dz. U. Nr 189, poz. 1854)

Na podstawie art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek (Dz. U. Nr 89, poz. 826) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem oraz dodaje się pkt 6-8 w brzmieniu:

"6) nie był karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 i Nr 137, poz. 1304), oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne;

7) nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne;

8) nie był karany zakazem pełnienia funkcji kierowniczych związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 147 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.³⁾).";

2) § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. 1. Stanowisko dyrektora przedszkola i szkoły podstawowej, z wyjątkiem przedszkola specjalnego, szkoły podstawowej specjalnej i szkoły artystycznej, oraz stanowisko dyrektora domu wczasów dziecięcych może być powierzone również nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który ukończył studia wyższe zawodowe i posiada przygotowanie pedagogiczne lub ukończył kolegium nauczycielskie albo nauczycielskie kolegium języków obcych oraz posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu, szkole lub placówce i spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-8.

2. Stanowisko dyrektora gimnazjum, z wyjątkiem gimnazjum specjalnego, oraz stanowisko dyrektora zasadniczej szkoły zawodowej może być powierzone również nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który ukończył studia wyższe zawodowe i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole i spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-8.";

3) w § 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-8.";

4) § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. Stanowisko dyrektora zespołu szkół lub placówek może być powierzone nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole lub placówce wchodzącej w skład zespołu, w której wymagania kwalifikacyjne wobec nauczycieli są najwyższe, oraz spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-8.";

5) w § 5:

a) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2 i 5-8.",

b) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2 i 5-8.";

6) w § 6 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 5-8.";

7) w § 7 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 5-8.".

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1, część 6

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 27 października 2009 r.

w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek

(Dz. U. Nr 184, poz. 1436)

Na podstawie art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki może zajmować nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który:

- 1) ukończył studia magisterskie i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu, szkole lub placówce;
- 2) ukończył studia wyższe lub studia podyplomowe z zakresu zarządzania albo kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą, prowadzony zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli;
- 3) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub pięcioletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;

4) uzyskał:

- a) co najmniej dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich pięciu lat pracy lub
- b) pozytywną ocenę dorobku zawodowego w okresie ostatniego roku albo
- c) w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy w szkole wyższej

– przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora, a w przypadku, o którym mowa w art. 36a ust. 4 oraz ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, jeżeli nie przeprowadzono konkursu – przed powierzeniem stanowiska dyrektora;

- 5) spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym;
- 6) nie był karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.³⁾), a w przypadku nauczyciela akademickiego – karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 140 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.⁴⁾), oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne;
- 7) nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 8) nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub o ubezwłasnowolnieniu;
- 9) nie był karany zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm.⁵⁾) lub w art. 147 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.⁶⁾).

§ 2. 1. Stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, z wyjątkiem przedszkola specjalnego, stanowisko dyrektora publicznej szkoły podstawowej, z wyjątkiem szkoły podstawowej specjalnej, stanowisko dyrektora publicznych placówek: placówki oświatowo-wychowawczej, placówki kształcenia praktycznego, ośrodka dokształcania i doskonalenia zawodowego, młodzieżowego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego ośrodka socjoterapii i placówki zapewniającej opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania może zajmować również nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który ukończył studia pierwszego stopnia lub studia wyższe zawodowe i posiada przygotowanie pedagogiczne lub ukończył kolegium nauczycielskie albo nauczycielskie kolegium języków obcych, posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu, szkole lub placówce i spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-9.

2. Stanowisko dyrektora publicznych szkół: gimnazjum, zasadniczej szkoły zawodowej, liceum profilowanego, technikum, technikum uzupełniającego i szkoły policealnej, z wyjątkiem szkół specjalnych, może zajmować również nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który ukończył studia pierwszego stopnia lub

studia wyższe zawodowe i posiada przygotowanie pedagogiczne lub ukończył nauczycielskie kolegium języków obcych, posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole i spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-9.

§ 3. Stanowisko dyrektora zespołu publicznych szkół lub placówek może zajmować nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole lub placówce wchodzącej w skład zespołu, w której wymagania dotyczące kwalifikacji nauczycieli są najwyższe, oraz spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-9.

§ 4. Stanowisko dyrektora publicznej szkoły i zespołu publicznych szkół oraz stanowisko kierownika szkolnego punktu konsultacyjnego przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować nauczyciel, który:

- 1) ukończył studia magisterskie i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole, zespole szkół lub szkolnym punkcie konsultacyjnym;
- 2) posiada znajomość języka kraju pobytu lub języka angielskiego w stopniu średnio zaawansowanym;
- 3) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2-9.

§ 5. 1. Stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki oraz zespołu publicznych szkół lub placówek może zajmować osoba niebędąca nauczycielem, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie, z tym że wymóg ten nie dotyczy obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz Konfederacji Szwajcarskiej;
- 2) ukończyła studia magisterskie;
- 3) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy, w tym co najmniej dwuletni staż pracy na stanowisku kierowniczym;
- 4) ma pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z praw publicznych;
- 5) nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne, dyscyplinarne lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie;
- 6) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2, 5, 7 i 9.

2. Stanowisko dyrektora publicznego szkolnego schroniska młodzieżowego może zajmować również osoba niebędąca nauczycielem, która ukończyła studia pierwszego stopnia lub studia wyższe zawodowe i spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 1 i 3-5 oraz § 1 pkt 2, 5, 7 i 9.

§ 6. Stanowisko kierownika szkolnego punktu konsultacyjnego przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować osoba niebędąca nauczycielem, która posiada znajomość języka kraju pobytu lub języka angielskiego w stopniu średnio zaawansowanym i spełnia wymagania określone w § 5 ust. 1 pkt 1-5 oraz § 1 pkt 2, 5, 7 i 9.

§ 7. 1. Stanowisko wicedyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki może zajmować nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany, który:

- 1) posiada co najmniej czteroletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub czteroletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;
- 2) uzyskał:
 - a) co najmniej dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy lub
 - b) pozytywną ocenę dorobku zawodowego w okresie ostatniego roku albo
 - c) w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy w szkole wyższej
- przed powierzeniem stanowiska wicedyrektora;
- 3) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 1 i 5-9.

2. Stanowisko wicedyrektora publicznego przedszkola, z wyjątkiem przedszkola specjalnego, stanowisko wicedyrektora publicznej szkoły podstawowej, z wyjątkiem szkoły podstawowej specjalnej, stanowisko wicedyrektora publicznych placówek: placówki oświatowo-wychowawczej, placówki kształcenia praktycznego, ośrodka dokształcania i doskonalenia zawodowego, młodzieżowego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego ośrodka socjoterapii i placówki zapewniającej opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania może zajmować również nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany, który ukończył studia pierwszego stopnia lub studia wyższe zawodowe i posiada przygotowanie pedagogiczne lub ukończył kolegium nauczycielskie albo nauczycielskie kolegium języków obcych, posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu, szkole lub placówce i spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz § 1 pkt 5-9.

3. Stanowisko wicedyrektora publicznych szkół: gimnazjum, zasadniczej szkoły zawodowej, liceum profilowanego, technikum, technikum uzupełniającego i szkoły policealnej, z wyjątkiem szkół specjalnych, może

zajmować również nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany, który ukończył studia pierwszego stopnia lub studia wyższe zawodowe i posiada przygotowanie pedagogiczne lub ukończył nauczycielskie kolegium języków obcych, posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole i spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz § 1 pkt 5-9.

§ 8. 1. Stanowisko wicedyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki może zajmować osoba niebędąca nauczycielem, która posiada co najmniej czteroletni staż pracy i spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2, 5, 7 i 9 oraz § 5 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5.

2. Stanowisko wicedyrektora publicznego szkolnego schroniska młodzieżowego może zajmować również osoba niebędąca nauczycielem, która:

- 1) ukończyła studia pierwszego stopnia lub studia wyższe zawodowe;
- 2) posiada co najmniej czteroletni staż pracy;
- 3) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2, 5, 7 i 9 oraz § 5 ust. 1 pkt 1, 4 i 5.

§ 9. Stanowiska kierownicze inne niż wymienione w § 1-8, tworzone zgodnie ze statutami publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki oraz zespołu publicznych szkół lub placówek może zajmować nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany, który:

- 1) posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu, szkole, placówce lub zespole szkół lub placówek, w którym stanowisko kierownicze jest tworzone;
- 2) posiada co najmniej trzyletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub trzyletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;
- 3) uzyskał:
 - a) co najmniej dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich trzech lat pracy lub
 - b) pozytywną ocenę dorobku zawodowego w okresie ostatniego roku albo
 - c) w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich trzech lat pracy w szkole wyższej

- przed powierzeniem stanowiska kierowniczego;

- 4) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 5-9.

§ 10. Stanowisko dyrektora, wicedyrektora albo inne stanowisko kierownicze w publicznym przedszkolu, publicznej szkole i placówce oraz zespole publicznych szkół lub placówek może zajmować również nauczyciel mianowany lub dyplomowany, zatrudniony na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych w urzędzie organu administracji rządowej, kuratorium oświaty, Centrum Edukacji Artystycznej, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisjach egzaminacyjnych, oraz nauczyciel mianowany lub dyplomowany urlopowany lub zwolniony z obowiązku świadczenia pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.⁷⁾), spełniający wymagania określone w rozporządzeniu, z wyjątkiem wymogu posiadania co najmniej dobrej oceny pracy albo pozytywnej oceny dorobku zawodowego.

§ 11. 1. Do osób zajmujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub placówki stosuje się wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek (Dz. U. Nr 89, poz. 826 i Nr 189, poz. 1854) do końca okresu, na jaki odpowiednio powierzono to stanowisko lub powołano na to stanowisko.

2. Do osób zajmujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia inne stanowiska kierownicze niż wymienione w ust. 1 stosuje się wymagania określone w przepisach, o których mowa w ust. 1, do końca okresu, na jaki powierzono to stanowisko, a w przypadku gdy stanowisko powierzono na okres dłuższy niż 5 lat albo na czas nieokreślony – przez okres 5 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

3. W konkursach na stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub placówki, ogłoszonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, a także do osób wyłonionych w wyniku tych konkursów stosuje się wymagania określone w przepisach, o których mowa w ust. 1, do końca okresu, na jaki następuje odpowiednio powierzenie stanowiska dyrektora lub powołanie na to stanowisko.

§ 12. Osoby zajmujące w dniu wejścia w życie rozporządzenia stanowisko kierownika szkolnego punktu konsultacyjnego przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej, które nie spełniają wymagań określonych w rozporządzeniu, mogą zajmować to stanowisko do końca okresu, na jaki je powierzono.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.⁸⁾

- ¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej - oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).
- ²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458 i Nr 157, poz. 1241.
- ³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369 i Nr 247, poz. 1821, z 2008 r. Nr 145, poz. 917 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 1, Nr 56, poz. 458, Nr 67, poz. 572 i Nr 97, poz. 800.
- ⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 80, poz. 542, Nr 120, poz. 818, Nr 176, poz. 1238 i 1240 i Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416 oraz z 2009 r. Nr 68, poz. 584, Nr 157, poz. 1241 i Nr 161, poz. 1278.
- ⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 79, poz. 551 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 101 i Nr 157, poz. 1241.
- ⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594, Nr 96, poz. 874, Nr 166, poz. 1611 i Nr 189, poz. 1851, z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 93, poz. 890, Nr 121, poz. 1264, Nr 123, poz. 1291, Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 14, poz. 114, Nr 64, poz. 565, Nr 180, poz. 1495 i Nr 267, poz. 2259.
- ⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1080 i Nr 128, poz. 1405, z 2002 r. Nr 135, poz. 1146 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 63, poz. 590 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2008 r. Nr 90, poz. 562.
- ⁸⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek (Dz. U. Nr 89, poz. 826 i Nr 189, poz. 1854), które utraciło moc z dniem 24 sierpnia 2009 r. na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy - Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 145, poz. 917 oraz z 2009 r. Nr 56, poz. 458).

Załącznik nr 1, część 7

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾
z dnia 8 listopada 2011 r.**

zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek

(Dz. U. Nr 254, poz. 1526)

Na podstawie art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 października 2009 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek (Dz. U. Nr 184, poz. 1436) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

"Stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki może zajmować nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który spełnia łącznie następujące wymagania:"

b) pkt 8 i 9 otrzymują brzmienie:

"8) nie toczy się przeciwko niemu postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego;

9) nie był karany zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm.³⁾).";

2) § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. 1. Stanowisko dyrektora publicznej szkoły przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który:

1) ukończył kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami i szkolnymi punktami konsultacyjnymi za granicą, organizowany na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin;

2) posiada znajomość języka kraju pobytu lub języka angielskiego, odpowiadającą co najmniej poziomowi biegłości językowej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy;

3) spełnia wymagania określone w § 1.

2. Stanowisko dyrektora zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole wchodzącej w skład zespołu, w której wymagania dotyczące kwalifikacji nauczycieli są najwyższe, oraz spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz § 1 pkt 2-9.";

3) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

"§ 4a. 1. Stanowisko kierownika szkolnego punktu konsultacyjnego przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany, który:

1) ukończył studia magisterskie i posiada przygotowanie pedagogiczne;

2) ukończył kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami i szkolnymi punktami konsultacyjnymi za granicą, organizowany na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w wymiarze nie mniejszym niż 80 godzin;

3) posiada znajomość języka kraju pobytu lub języka angielskiego, odpowiadającą co najmniej poziomowi biegłości językowej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy;

4) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 5-9.

2. Stanowisko kierownika szkolnego punktu konsultacyjnego przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować również nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany, który ukończył kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami i szkolnymi punktami konsultacyjnymi za granicą, organizowany na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin, i spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz § 1 pkt 2 i 5-9.";

4) w § 5 w ust. 1:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

"Stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki oraz zespołu publicznych szkół lub placówek może zajmować osoba niebędąca nauczycielem, która spełnia łącznie następujące wymagania:";

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

"5) nie toczy się przeciwko niej postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne;";

5) po § 5 dodaje się § 5a w brzmieniu:

"§ 5a. Stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować osoba niebędąca nauczycielem, która spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2, 5, 7 i 9, § 4 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz § 5 ust. 1 pkt 1-5.";

6) uchyla się § 6;

7) po § 7 dodaje się § 7a w brzmieniu:

"§ 7a. 1. Stanowisko wicedyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany, który:

1) posiada co najmniej czteroletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub czteroletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;

2) uzyskał:

a) co najmniej dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy lub

b) pozytywną ocenę dorobku zawodowego w okresie ostatniego roku albo

c) w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy w szkole wyższej

– przed powierzeniem stanowiska wicedyrektora;

3) ukończył kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami i szkolnymi punktami konsultacyjnymi za granicą, organizowany na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w wymiarze nie mniejszym niż 80 godzin;

4) posiada znajomość języka kraju pobytu lub języka angielskiego, odpowiadającą co najmniej poziomowi biegłości językowej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy;

5) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 1 i 5-9.

2. Stanowisko wicedyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej może zajmować również nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany, który ukończył kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami i szkolnymi punktami konsultacyjnymi za granicą, organizowany na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin, i spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 oraz § 1 pkt 1, 2 i 5-9."

§ 2. Osoby zajmujące w dniu wejścia w życie rozporządzenia stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół, kierownika szkolnego punktu konsultacyjnego lub wicedyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej, które nie spełniają wymagań określonych w rozporządzeniu, o którym mowa w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, mogą zajmować to stanowisko do końca okresu, na jaki je powierzono.

§ 3. Do konkursów na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej, ogłoszonych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a także do osób wyłonionych w wyniku tych konkursów stosuje się dotychczasowe przepisy.

§ 4. Ukończenie kursu kwalifikacyjnego, o którym mowa w § 4, 4a, 5a i 7a rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, jest wymagane od dnia 1 września 2014 r.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 79, poz. 551, z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 157, poz. 1241 i Nr 223, poz. 1778, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 240, poz. 1429

Załącznik nr 2. Rozporządzenie w sprawie konkursu na stanowisko dyrektora szkoły

Załącznik nr 2, część 1

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU¹⁾

z dnia 23 października 2003 r.

w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki i trybu pracy komisji konkursowej

(Dz. U. Nr 189, poz. 1855)

Na podstawie art. 36a ust. 7a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Konkurs na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki ogłasza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się w co najmniej dwóch dziennikach: jednym o zasięgu wojewódzkim i jednym o zasięgu lokalnym.

3. Wskazany w ogłoszeniu o konkursie termin składania ofert przez osoby przystępujące do konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki, zwane dalej "kandydatami", nie może być krótszy niż 14 dni od dnia ukazania się ogłoszenia.

4. Wzór ogłoszenia o konkursie stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 2. 1. Pracami komisji konkursowej, zwanej dalej "komisją", kieruje przewodniczący. Przewodniczącego wyznacza organ prowadzący szkołę lub placówkę spośród członków komisji.

2. Prace komisji są prowadzone, jeżeli w posiedzeniu bierze udział co najmniej 2/3 jej członków.

§ 3. 1. Posiedzenie komisji odbywa się nie później niż w ciągu 14 dni roboczych od upływu terminu składania ofert przez kandydatów, wskazanego w ogłoszeniu o konkursie.

2. Przewodniczący komisji ustala termin i miejsce posiedzenia komisji, o czym powiadamia na piśmie członków komisji oraz kandydatów, nie później niż na 7 dni przed terminem posiedzenia.

§ 4. 1. Komisja rozpoczyna postępowanie konkursowe od sprawdzenia, czy oferty zostały złożone w terminie i zawierają wszystkie wskazane w ogłoszeniu o konkursie dokumenty oraz czy z dokumentów tych wynika, że kandydat spełnia wymagania wskazane w ogłoszeniu o konkursie. Oferty złożone po terminie, niezawierające wszystkich wskazanych w ogłoszeniu o konkursie dokumentów, oraz oferty, z których wynika, że kandydat nie spełnia wymagań wskazanych w ogłoszeniu o konkursie, podlegają odrzuceniu, a kandydaci nie są dopuszczeni do dalszego postępowania konkursowego.

2. Przewodniczący komisji informuje kandydatów o dopuszczeniu albo niedopuszczeniu do dalszego postępowania konkursowego.

3. Przewodniczący komisji, w terminie 7 dni od dnia posiedzenia komisji, informuje na piśmie kandydatów niedopuszczonych do dalszego postępowania konkursowego o przyczynach odrzucenia oferty.

§ 5. 1. Komisja niezwłocznie dokonuje merytorycznej oceny kandydatów dopuszczonych do dalszego postępowania konkursowego. Ocenie podlega w szczególności przedstawiona przez kandydata koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły lub placówki. Członkowie komisji mogą zadawać kandydatom pytania.

2. Komisja wyłania kandydata na stanowisko dyrektora w głosowaniu tajnym. Każdy z członków komisji dysponuje jednym głosem.

3. Konkurs jest rozstrzygnięty, jeżeli na jednego z kandydatów oddała głosy co najmniej połowa obecnych na posiedzeniu członków komisji.

4. W przypadku gdy żaden z kandydatów nie uzyskał większości głosów, o której mowa w ust. 3, komisja przystępuje do drugiego głosowania. Do drugiego głosowania dopuszczeni są kandydaci, którzy uzyskali co najmniej dwa głosy w pierwszym głosowaniu.

5. Konkurs jest rozstrzygnięty, jeżeli w drugim głosowaniu jeden z kandydatów uzyskał większą niż inni kandydaci liczbę głosów.

§ 6. Z posiedzenia komisji sporządza się protokół, który podpisują obecni na posiedzeniu członkowie komisji.

§ 7. O wynikach konkursu przewodniczący komisji niezwłocznie powiadamia organ prowadzący szkołę lub placówkę oraz przekazuje temu organowi dokumentację postępowania konkursowego.

§ 8. Organ prowadzący szkołę lub placówkę unieważnia konkurs i zarządza ponowne jego przeprowadzenie w przypadku stwierdzenia:

- 1) nieuzasadnionego odrzucenia oferty;
- 2) przeprowadzenia przez komisję postępowania konkursowego bez wymaganej obecności 2/3 jej członków;
- 3) innych nieprawidłowości w postępowaniu konkursowym, które mogły wpłynąć na wynik konkursu.

§ 9. Konkursy na stanowiska dyrektorów szkół lub placówek ogłoszone i niezakończone do dnia 21 sierpnia 2003 r. prowadzone są według dotychczasowych przepisów.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej i Sportu kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. Nr 97, poz. 866).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615, z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683 oraz z 2003 r. Nr 6, poz. 65, Nr 128, poz. 1176 i Nr 137, poz. 1304.

(Wzór ogłoszenia stanowiący załącznik do rozporządzenia pominięto)

Załącznik nr 2, część 2

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 8 kwietnia 2010 r.

w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub publicznej placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej

(Dz. U. Nr 60, poz. 373)

Na podstawie art. 36a ust. 12 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Konkurs na stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub publicznej placówki, zwany dalej "konkuresem", ogłasza organ prowadzący przedszkole, szkołę lub placówkę.

2. Ogłoszenie konkursu zawiera:

- 1) oznaczenie organu prowadzącego publiczne przedszkole, publiczną szkołę lub publiczną placówkę;
- 2) nazwę i adres publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub publicznej placówki, której dotyczy konkurs;
- 3) wskazanie wymagań wobec kandydatów na stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub publicznej placówki, określonych w przepisach w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek;
- 4) wskazanie wymaganych dokumentów:
 - a) uzasadnienia przystąpienia do konkursu oraz koncepcji funkcjonowania i rozwoju publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub publicznej placówki,
 - b) poświadczonych przez kandydata za zgodność z oryginałem kopii dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz poświadczającego obywatelstwo kandydata,
 - c) życiorysu z opisem przebiegu pracy zawodowej, zawierającego w szczególności informację o:
 - stażu pracy pedagogicznej – w przypadku nauczyciela albo
 - stażu pracy dydaktycznej – w przypadku nauczyciela akademickiego, albo
 - stażu pracy, w tym stażu pracy na stanowisku kierowniczym – w przypadku osoby niebędącej nauczycielem,
 - d) oryginałów lub poświadczonych przez kandydata za zgodność z oryginałem kopii dokumentów potwierdzających posiadanie wymaganego stażu pracy, o którym mowa w lit. c,
 - e) oryginałów lub poświadczonych przez kandydata za zgodność z oryginałem kopii dokumentów potwierdzających posiadanie wymaganego wykształcenia, w tym dyplomu ukończenia studiów wyższych lub świadectwa ukończenia studiów podyplomowych z zakresu zarządzania albo świadectwa ukończenia kursu kwalifikacyjnego z zakresu zarządzania oświatą,
 - f) zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym,
 - g) oświadczenia, że przeciwko kandydatowi nie toczy się postępowanie karne, postępowanie dyscyplinarne lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie,
 - h) oświadczenia, że kandydat nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
 - i) oświadczenia, że kandydat nie był karany zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm.³⁾) lub w art. 147 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.⁴⁾),
 - j) oświadczenia o dopełnieniu obowiązku, o którym mowa w art. 7 ust. 1 i ust. 3a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.⁵⁾) – w przypadku kandydata na dyrektora publicznej szkoły,

- k) oryginału lub poświadczonej przez kandydata za zgodność z oryginałem kopii aktu nadania stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego – w przypadku nauczyciela,
- l) oryginału lub poświadczonej przez kandydata za zgodność z oryginałem kopii karty oceny pracy lub oceny dorobku zawodowego – w przypadku nauczyciela i nauczyciela akademickiego,
- m) oświadczenia, że kandydat nie był karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.⁶⁾) lub w art. 140 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.⁷⁾) – w przypadku nauczyciela i nauczyciela akademickiego,
- n) oświadczenia, że kandydat ma pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych – w przypadku osoby niebędącej nauczycielem,
- o) oświadczenia, że kandydat wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.⁸⁾) w celach przeprowadzenia konkursu na stanowisko dyrektora;
- 5) informacji o sposobie i terminie składania ofert;
- 6) informacji o sposobie powiadomienia kandydatów o terminie i miejscu przeprowadzenia postępowania konkursowego.

3. Na żądanie organu prowadzącego publiczne przedszkole, publiczną szkołę lub publiczną placówkę kandydat jest obowiązany przedstawić oryginały dokumentów, o których mowa w ust. 2 pkt 4 lit. b, d, e, k i l.

4. Informację o ogłoszeniu konkursu organ prowadzący publiczne przedszkole, publiczną szkołę lub publiczną placówkę zamieszcza na swojej stronie internetowej i w miejscu ogólnodostępnym w swojej siedzibie lub w inny zwyczajowo ustalony sposób.

5. W przypadku konkursu na stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub publicznej placówki, prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, informację o ogłoszeniu konkursu można zamieścić również na stronie Biuletynu Informacji Publicznej kuratorium oświaty właściwego dla siedziby przedszkola, szkoły lub placówki oraz w dzienniku o zasięgu wojewódzkim.

6. W przypadku konkursu na stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub publicznej placówki, prowadzonych przez inny niż jednostka samorządu terytorialnego organ, informację o ogłoszeniu konkursu zamieszcza się również na stronie Biuletynu Informacji Publicznej tego organu. Informacja o ogłoszeniu konkursu może być również zamieszczona w dzienniku o zasięgu wojewódzkim.

7. Termin, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, nie może być krótszy niż 14 dni od dnia zamieszczenia informacji o ogłoszeniu konkursu w sposób określony w ust. 4-6.

§ 2. Organ prowadzący publiczne przedszkole, publiczną szkołę lub publiczną placówkę wyznacza przewodniczącego komisji konkursowej, zwanej dalej "komisją", który kieruje jej pracami.

§ 3. 1. Przewodniczący komisji ustala termin i miejsce posiedzenia komisji, o czym powiadamia na piśmie członków komisji oraz kandydatów, nie później niż na 7 dni przed terminem posiedzenia.

2. Posiedzenie komisji odbywa się nie później niż w ciągu 14 dni roboczych od upływu terminu składania ofert przez kandydatów, wskazanego w ogłoszeniu konkursu.

3. Prace komisji są prowadzone, jeżeli w posiedzeniu bierze udział co najmniej 2/3 jej członków.

§ 4. 1. Komisja, na podstawie złożonej oferty, podejmuje uchwałę o dopuszczeniu lub odmowie dopuszczenia kandydata do postępowania konkursowego. Uchwała zapada zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym. W przypadku równej liczby głosów głos decydujący należy do przewodniczącego komisji.

2. Komisja podejmuje uchwałę o odmowie dopuszczenia kandydata do postępowania konkursowego, jeżeli:

- 1) oferta została złożona po terminie;
- 2) oferta nie zawiera wszystkich dokumentów wskazanych w ogłoszeniu konkursu;
- 3) z oferty wynika, że kandydat nie spełnia wymagań wskazanych w ogłoszeniu konkursu.

3. Czynności komisji, o których mowa w ust. 1, odbywają się bez udziału kandydatów. Po ich zakończeniu przewodniczący komisji informuje ustnie kandydatów o dopuszczeniu albo odmowie dopuszczenia do postępowania konkursowego.

4. Kandydat, któremu odmówiono dopuszczenia do postępowania konkursowego, może, w terminie 3 dni od otrzymania ustnej informacji o odmowie dopuszczenia do postępowania konkursowego, wystąpić z pisemnym wnioskiem o podanie przyczyn odmowy. Przewodniczący komisji informuje kandydata na piśmie o przyczynach odmowy dopuszczenia do postępowania konkursowego w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku.

§ 5. Komisja, po rozmowie z każdym z kandydatów dopuszczonych do postępowania konkursowego, dokonuje ich merytorycznej oceny. Ocenie podlega w szczególności przedstawiona przez kandydata koncepcja funkcjonowania i rozwoju publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub publicznej placówki. Członkowie komisji mogą zadawać kandydatom pytania.

§ 6. 1. Komisja wyłania kandydata na stanowisko dyrektora w głosowaniu tajnym. Każdy z członków komisji dysponuje jednym głosem.

2. Konkurs wyłania kandydata na dyrektora, jeżeli jeden z uczestników otrzyma bezwzględną większość głosów obecnych członków komisji.

3. Jeżeli pierwsze głosowanie nie wyłoni kandydata, a do konkursu przystąpiło co najmniej dwóch kandydatów, przeprowadza się drugie głosowanie. Do drugiej tury przechodzą dwaj kandydaci, którzy uzyskali najwięcej głosów, a jeżeli według powyższej zasady nie można wyłonić dwóch kandydatów, wszyscy kandydaci, którzy uzyskali dwie największe liczby głosów.

4. Jeżeli w drugim głosowaniu kandydat nie zostanie wyłoniony zgodnie z ust. 2, komisja konkursowa zarządza jeszcze jedno głosowanie według reguł określonych w ust. 3 albo stwierdza nierozstrzygnięcie konkursu.

§ 7. 1. Z posiedzenia komisji sporządza się protokół, który podpisują obecni na posiedzeniu członkowie komisji.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) informację o składzie komisji;
- 2) imiona i nazwiska kandydatów;
- 3) uchwałę o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu kandydatów do dalszego postępowania konkursowego wraz z podaniem przyczyn odrzucenia ofert;
- 4) informację o rozmowach przeprowadzonych z kandydatami, pytania zadane kandydatom w czasie postępowania konkursowego oraz informację o udzielonych odpowiedziach;
- 5) informację o liczbie głosów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów w kolejnych głosowaniach;
- 6) informację o wyniku postępowania konkursowego.

§ 8. 1. Po zakończeniu obrad komisji przewodniczący komisji niezwłocznie powiadamia organ prowadzący publiczne przedszkole, publiczną szkołę lub publiczną placówkę o wyniku postępowania konkursowego oraz przekazuje temu organowi dokumentację postępowania konkursowego.

2. Organ prowadzący publiczne przedszkole, publiczną szkołę lub publiczną placówkę zatwierdza konkurs albo unieważnia konkurs i zarządza ponowne jego przeprowadzenie w razie stwierdzenia:

- 1) nieuzasadnionego niedopuszczenia kandydata do postępowania konkursowego;
- 2) przeprowadzenia przez komisję postępowania konkursowego bez wymaganego udziału 2/3 jej członków;
- 3) naruszenia tajności głosowania, z zastrzeżeniem § 4 ust. 1;
- 4) innych nieprawidłowości, które mogły mieć wpływ na wynik konkursu.

§ 9. Konkursy na stanowiska dyrektorów publicznych przedszkoli, publicznych szkół lub publicznych placówek ogłoszone i niezakończone przed dniem wejścia w życie rozporządzenia prowadzone są według dotychczasowych przepisów.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 2, część 3

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾**

z dnia 14 października 2011 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub publicznej placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej

(Dz. U. Nr 254, poz. 1525)

Na podstawie art. 36a ust. 12 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub publicznej placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej (Dz. U. Nr 60, poz. 373) w § 1 w ust. 2 w pkt 4:

1) lit. g otrzymuje brzmienie:

"g) oświadczenia, że przeciwko kandydatowi nie toczy się postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne,";

2) lit. i otrzymuje brzmienie:

"i) oświadczenia, że kandydat nie był karany zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm.³⁾),".

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 79, poz. 551, z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 157, poz. 1241 i Nr 223, poz. 1778, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 240, poz. 1429

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

